

Gorenjski Glas

PETEK, 16. FEBRUARJA 2024

LETO LXXVII, ŠT. 14, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Nezadovoljni s potekom pogajanj

Več kot sto kmetov s traktorji in priključki je v sredo s protestnim shodom in z vožnjo po Kranju izrazilo nezadovoljstvo z dosedanjim potekom pogajanj o izpolnitvi zahtev, ki so jih dali na lanskih protestih.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Predstavniki kmetijskih organizacij – sindikata kmetov, kmetijsko-gozdarске zbornice, združne zveze, zveze slovenske podeželske mladine, zveze kmetič in združenja hribovskih in gorskih kmetov – so se po lanskim spomladanskim protestih že začeli pogajati s predstavniki ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano o stavkovnih zahtevah kmetov, vendar so bila pogajanja potlej zaradi avgustovskih poplav in razrešitve tedanje kmetijske ministricice Irene Šinko prekinjena in

so se nadaljevala šele pred kratkim, po imenovanju nove ministricice Mateje Čalušič. Nov krog pogajanj je bil včeraj, v četrtek.

Gorenjski kmetje niso zadovoljni z dosedanjim potekom pogajanj, zato so se sami organizirali in v sredo pripravili protestni shod v Kranju kot opozorilo pogajalcem obeh strani, da naj čim prej sprejmejo rešitve za izboljšanje razmer v kmetijstvu in dohodkovnega položaja kmetov. Shoda se je udeležilo več kot sto kmetov, večina iz kranjske in okoliških občin, nekaj pa tudi iz drugih koncev

Gorenjske. Med protestniki so prevladovali mladi kmetje, ki jim očitno ni vseeno za prihodnost slovenskega kmetijstva in položaj kmetov. S traktorji in traktorskimi priključki, ki so jih »okrasili« tudi z napisi različnih vsebin (Brez kmeta, brez hrane, brez domovine; Proti obvezni prahi; Koga ščitimo, ko žrtvujemo kmeta?!) so se zbrali na poljski poti ob glavni cesti od krožišča pri Mercatorju proti Šenčurju, od tod pa so potlej v dolgi koloni krenili proti središču Kranja, Laboram in naprej čez Delavski most.

► 2. stran

Kmetje so s protestom v Kranju opozorili pogajalce obeh strani, naj se ne igrajo z njihovim potrpljenjem. / Foto: Gorazd Kavčič

Kranjska kartica zmore več

V Kranju bodo kmalu uvedli mestno kartico, poimenovano CeKR. Kartica, ki jo zdaj testirajo v ožjem krogu, je predplačniško plačilna, identifikacijska in nudi povezavo z vsemi javnimi storitvami.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Predvidoma 21. marca bodo v Kranju za splošno uporabo uvedli mestno kartico, poimenovano CeKR (Celostni Kranj). Gre za predplačniško plačilno kartico Mestne občine Kranj v obliki fizične kartice ali aplikacije, ki jo razvijajo v sodelovanju z banko NLB in partnerji – Viso ter podjetji Bankart, Rekono, Avera in Ridango. Ko bo v polnosti zaživela, bo imetnikom omogočala bistveno lažjo uporabo mestnih storitev (knjižnica, javna parkirišča, mestni promet, izposoja koles ...).

► 5. stran

Uresničevanje vizije kranjske mestne kartice CeKR so predstavili (z leve) predsednik uprave NLB Blaž Brodnjak, župan Matjaž Rakovec in direktorica Vise za Slovenijo Alenka Mejač Krassnig. / Foto: Gorazd Kavčič

Srčnost Mlinarjeve Tončke

Z razstavo Mlinarjeva Tončka, ki ta čas poteka na hodniku Občine Železniki, domači fotografski mojster Aleksander Čufar prikazuje srčnost 90-letne domačinke Antonije Thaler, hkrati pa se dotakne tudi svojih življenjskih preizkušenj.

► 11. stran

AKTUALNO

Koliko pokojnin še dostavijo poštarji

Vse manj je ljudi, ki jim pokojnino še vedno prinese poštar. Po podatkih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije le 1,3 odstotka, vsa preostala nakazila pa so izvedena na transakcijske račune.

3

GORENJSKA

V Hotel Lonca se gostje vračajo

Hotel Lonca od odprtja, ki je bilo novembra lani, beleži rast števila gostov. Kot so nam povedali, je ob večjih dogodkih na Škofjeloškem povsem poln. V hotel se gostje že radi vračajo ...

6

EKONOMIJA

Višja stopnja za obdavčitev najemnin

Davčni zavezanci, ki so lani kot fizične osebe oddali v najem premoženje drugi fizični osebi, morajo do 28. februarja oddati napoved za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem.

9

GG+

Maček Fred je bil vedno na preži

»Vedel sem le, da želim priti čez Atlantik, s kom in kdaj, pa nisem imel natančno načrta. Prvi kilometri so bili peš, od Puštala do Mrzlega vrha. Smer je bila torej jasna: zahod ...«

15

VREME

Danes bo zmerno oblačno. Ponoči se bo pooblačilo, jutri in v nedeljo bo oblačno. Jutri ni izključena kakšna kaplja dežja.

☁️ -2/13 °C

jutri: oblačno

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglašnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

februar 2/24

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najamem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

Brezposelnost januarja višja

Ljubljana – Število brezposelnih se je v januarju znova nekoliko povečalo, kažejo zadnji podatki Zavoda za zaposlovanje. Ob koncu januarja je bilo brezposelnih 51.610 oseb oziroma 6,7 odstotka več kot decembra in 6,8 odstotka manj kot lanskega januarja. Višja brezposelnost gre predvsem na račun iztekov zaposlitev za določen čas ob koncu leta. Tako kot na vseh preostalih, se je brezposelnost povečala tudi na območju kranjske območne službe, in sicer za 6,8 odstotka. Kljub temu pa na letni ravni brezposelnost ostaja nižja za 4,3 odstotka v primerjavi z lanskim januarjem. Brezposelnih je 3.327 oseb.

Nezadovoljni s potekom pogajanj

1. stran

»Dovolj je čakanja na izpolnitev stavkovnih zahtev. Na terenu vre, kmetje so v stiski. Pri kmetovanju je vse več zahtev in omejitev, stroški so vse višji in kmetov zaslužek vse manjši,« je na protestu dejal Janez Porenta, kmet iz Kranja in eden od koordinatorjev protestnih aktivnosti, ter poudaril, da

so se kmetje tokrat za protestni shod organizirali sami, da bi tako »pritisnili« na pogajalce kmetijskih organizacij in kmetijskega ministrstva. Če kmetje z opozorilnimi protesti, ki potekajo tudi drugod po Sloveniji, ne bodo uspeli, bodo po besedah Janeza Porenta prisiljeni organizirati vseslovenski protest. Slovenski kmetje so svoja zahteva strnili v dvajset

točk. Tako zahtevajo prevetritev plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetovanje, izplačilo subvencij v letu subvencijske kampanje, deljevanje subvencij le

tistim, ki zemljo obdelujejo, ne pa tudi tako imenovanim »kavč kmetom«, ukinitve aplikacije Sopotnik za nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti iz izbirnih vlog, prehod na star sistem

Kmetje so v dolgi koloni s traktorji krenili po kranjskih mestnih vpadnicah. / Foto: Gorazd Kavčič

Janez Porenta: »Na terenu vre, kmetje so v stiski ...«

/ Foto: Gorazd Kavčič

določanja bonitetnih točk za kmetijska zemljišča, dodatne spodbude za kmetije, velike do 40 hektarjev, urede kmetovanja ob vodotokih, poenostavitve okoljskih ukrepov, ukinitve obvezne praha na štirih odstotkih ornih površin, spremembo politike oddajanja državnih zemljišč v najem kmetom, zagotovitev dostojnega

plačila za upokojene kmete, prenos upravljanja z zvermi pod okrilje lovske zveze ... Gorenjski kmetje bodo tem zahtevam v kratkem dodali dodatne, značilno gorenjske, med drugim zahtevo po ukinitvi prepovedi vožnje s traktorji po nekaterih državnih cestah v Kranju in okolici in zahtevo po ureditvi problematike zveri.

Stiske, bolezni, nesreče

Alkohol ima številne negativne posledice – za posameznika, bližnje in družbo, poudarjajo organizatorji akcije 40 dni brez alkohola, s katero letos nagovarjajo, naj vir veselja in povezanosti najdemo drugje.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Ljubljana – V sredo se je začela 40-dnevna preventivna akcija, ki po besedah generalnega tajnika Slovenske karitas Petra Tomažiča izraža solidarnost z vsemi, ki trpijo zaradi posledic alkohola, nudi priložnost za osebni razmislek o odnosu do pitja in poudarja pomen stalnega preventivnega dela na tem področju v družbi. Postavljati moramo meje vsiljevanju alkohola, je med drugim pozval. Opozoril je tudi, da gre alkohol z roko v roki z revščino in vodi v spiralo še hujših stisk.

»Sama želim ostati med glasbeniki, ki ne potrebujejo alkohola na odru.« (Monika Avsenik)

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) vsak drugi Slovenec v starosti od 18 do 74 let pije tvegano ali škodljivo, zato beležimo vsaj dve smrti dnevno, deset oseb pa se zaradi bolezni in stanj, povezanih s škodljivo rabo, po navedbah ministrstva za zdravje vsakodnevno na novo vključi v zdravljenje v bolnišnicah.

Slovenci si kljub vsem posledicam težko predstavljamo druženje brez alkoholnih pijač, je opozorila predstavnica NIJZ Karmen Henigsman. Štirideset dni odpovedi alkoholu je po njenih besedah dovolj dolgo obdobje, da že lahko občutimo, kje

Ambasadorka letošnje akcije 40 dni brez alkohola je Gorenjka Monika Avsenik. / Foto: Gorazd Kavčič

so bili prej prisotni negativni vplivi, ki jih nismo nujno povezovali s pitjem. »Vplivi se ne poznajo samo na telesni ravni, ampak tudi na drugih področjih našega življenja, kot so boljši odnosi z bližnjimi in učinkovitejše soočanje z vsakodnevnimi izzivi.« Ob tem je spomnila na možnost brezplačnih svetovanj za opuščanje alkohola, ki jo nudijo centri za krepitev zdravja in zdravstvenovzgojni centri.

Alkohol na zabavah, v prometu ...

Soorganizatorja akcije 40 dni brez alkohola, letos 19. po vrsti, sta tudi Zavod Med. Over.Net in Javna agencija RS za varnost prometa. Direktorica agencije Simona Felser je med drugim povedala, da je alkohol lani botroval 1500 prometnim

nesrečam, ki so zahtevale 21 življenj; blizu 590 udeležencev je bilo lažje telesno poškodovanih, 126 jih je utrpelo hujše poškodbe. Delež smrtnih prometnih nesreč zaradi opitega voznika se je lani znova povzpela in znaša kar 25,6 odstotka. Poudarila je tudi, da je nesrečo povzročilo 11 mladostnikov v starosti od 15 do 17 let, ki so bili pod vplivom alkohola, kar pomeni porast za 37 odstotkov.

Številnim podpornikom preventivnih aktivnosti so se letos pridružili Strojni krožki Slovenije. Kot je povedal Marjan Dolenšek, bodo člani in druge, ki so dejavni v kmetijstvu in gozdarstvu, spodbujali, naj ovržejo stereotip, »da je pri delu treba nekaj spiti«.

Pevka Monika Avsenik bo k odgovornemu odnosu do

alkohola nagovarjala kot ambasadorica. »Podpiram akcije, ki nas spodbujajo k temu, da smo boljše različica samega sebe in akcija 40 dni brez alkohola je prav to. Sama želim ostati med glasbeniki, ki ne potrebujejo alkohola na odru. To je tudi sporočilo za mlade, ki pogosto zabavo in ples z alkoholom.« Vir za veselje je po njenih besedah mogoče najti bodisi skozi talent, konjiček ali v družbi, ki je dovolj sama po sebi.

Eden izmed dogodkov, ki jih bodo pripravili v okviru akcije, je maša za udeležence, zdravljenke alkoholike in njihove svojce, in sicer to soboto ob 10. uri na Brezjah. Razpisali pa so tudi literarni natečaj, s katerim učence zadnje triade osnovnih šol in dijake vabijo k razmišljanju o družbi brez alkohola.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme ALOJZ BRELIH iz Žirov.

Koliko pokojnin še vedno dostavijo poštarji

Vse manj je ljudi, ki jim pokojnino še vedno prinese poštar. Po podatkih ZPIZ le 1,3 odstotka, vsa preostala nakazila pa so izvedena na transakcijske račune.

NIKA TOPORIŠ

Kranj – Doba digitalne revolucije, v kateri vse več stvari poteka po elektronski poti, je privedla tudi do sprememb na področju prejemanja pokojnin. Po podatkih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ) je v bilo v decembru 2013 izvedenih 38.478 gotovinskih nakazil, števi-

Točnega podatka o tem, koliko gotovinskih nakazil gre na Gorenjsko, ZPIZ nima, je pa po njihovih zabeleženih teh nakazil manj kot tisoč mesečno.

lo nakazil po poštni dostavi pa je predstavljalo 5,1 odstotka vseh nakazil oziroma štiri odstotke glede na znesek nakazanih in izplačanih denarnih dajatev. Danes so številke precej drugačne. Vse več ljudi se namreč odloča za nakazilo pokojnine na transakcijski račun, vseeno pa obstajajo nekateri, ki še vedno prisegajo na tradicionalen način – prejemanje pokojnine po pošti. Kot so pojasnili na ZPIZ, je bilo v januarju skupno izvedenih 694.643 posamičnih nakazil v znesku 535.579.194,87 evra, od tega je bilo slabih 9000 gotovinskih nakazil.

V zadnjih desetih letih Pošta Slovenije beleži le en napad na poštarja, povezan z dostavo pokojnin. Fotografija je simbolična. / Foto: Tina Dokl

Po številu vseh nakazil to predstavlja 1,3 odstotka, kar je bistveno manj kot pred dobrimi desetimi leti. Točnega podatka o tem, koliko gotovinskih nakazil gre na Gorenjsko, ZPIZ nima, je pa po njihovih zabeleženih teh nakazil manj kot tisoč mesečno.

Le en napad na pismonošo

Kot so sporočili s Pošte Slovenije, gre pri procesu dostave pokojnine večinoma za izplačila pokojninskih

nakaznic naslovnikom na domu. »Gre za utečen postopek, pri katerem ne beležimo težav. V zadnjih desetih letih razen enega napada na pismonošo ne beležimo resnih incidentov oziroma premoženjskih kaznivih dejanj, povezanih z dostavo pokojnin,« so zapisali.

Kaj pa varnost dostave? »Pošta Slovenije ima vzpostavljen ustrezen integriran varnostni sistem, s ciljem zagotavljanja čim višje stopnje varnosti zaposlenih, strank in premoženja

Pošte Slovenije. V tem okviru ima Pošta Slovenije izvedene številne ukrepe na področju fizičnega, tehničnega in mehanskega varovanja ter organizacijske in kadrovske ukrepe,« so dejali in dodali, da so vsi zaposleni med procesom izobraževanja in uvajanja seznanjeni s časovnimi in krajevnimi dejavniki tveganja ter ravnanji, ki jih morajo upoštevati, poseben poudarek pa dajejo tudi zagotavljanju tajnosti podatkov in samozaščitnemu ravnanju.

K

KOMENTAR
ANA JAGODIČ DOLŽAN

Pred izbiro

Devetošolci bodo ta konec tedna prvič stopili v srednješolske učilnice – če niso že lani kot osmošolci obiskali informativnega dneva ali izkoristili možnosti, ki jo ponuja vse več šol, namreč da že pred osrednjo predstavitvijo seznanjajo z izobraževalnimi programi in poklici, ki jih opravljajo njihovi dijaki. Pred izbiro, kam naprej, so seveda tudi dijaki zaključnih letnikov, vendar s popotnico odločitve, ki so jo sprejeli ob koncu osnovne šole.

Seznam programov, ki so na voljo bodočim dijakom, je dolg, izbira je nemara zato še težja. Strokovnjaki za karierno orientacijo svetujejo, naj izhajajo iz sebe, naj upoštevajo, kaj jih veseli in zanima, kateri šolski predmeti so jim blizu, česa ne marajo ..., na drugi strani pa naj vzamejo v obzir tudi svoje učne navade, očne, sposobnosti, talente. Poleg tega naj imajo pred očmi svoje lastnosti in vrednote, ki se jim zdijo pomembne.

Podatki o namerah devetošolcev za vpis v srednje šole, ki jih zbirajo na Zavodu za zaposlovanje, kažejo 41-odstotni interes za srednje strokovno izobraževanje, 34 odstotkov učencev šolanje želi nadaljevati na gimnaziji, 12 odstotkov jih razmišlja o srednjem poklicnem izobraževanju, podobno delež imajo učenci, ki še niso sprejeli odločitve. Med največkrat izbranimi programi v nižjem in srednjem po-

klicnem izobraževanju so računalnikar, avtoserviser, frizer, mehatronik operater in električar, najmanj zanimanja so devetošolci pokazali za pridobitev poklica klepar-krovec, tapetnik in pek. Tudi v srednjem strokovnem izobraževanju je največji interes za delo z računalnikom (za program tehnik računalništva), sledijo programi predšolska vzgoja, strojni, ekonomski in kozmetični tehnik, na drugi strani, med najmanjkrat izbranimi, pa so geodetski tehnik, ustvarjalec modnih oblačil in okoljevarstveni tehnik.

Da bi mladim približali izobraževalne programe, poklice in uporabne informacije, je pred nekaj leti zaživela spletna stran mojazbira.si, ki v prenovljeni različici predstavlja več kot petsto poklicev: kaj delavec običajno dela, v kakšnih pogojih, katere delovne pripomočke uporablja, katere osebnostne lastnosti so pomembne ... Dolg seznam, roko na srce, tudi staršem odpira nov svet.

Informacije ponuja še marsikatero drugo spletno mesto. Roke najstnikov jih težko pretresejo in povežejo same, saj se tega šole učijo. A končna izbira naj bo njihova, poudarja stroka. Zimske počitnice v prihajajočem tednu bodo bržkone dobre dele vsem – tudi tistim, pri katerih bo videno in slišano na informativnih dnevih utrdilo razmišljanje, kaj napisati na prijavo za vpis v začetni letnik srednje šole.

Začel se je postni čas

JOŽE KOŠNJEK

Kranj – V sredo, na praznik pepelnice, ko so po cerkvah opravili obred pepeljenja in ko so župniki z blagoslovljenim pepelom pokrižali vernike, se je v Katoliški cerkvi začel 40-dnevni post. Trajal bo do velikega četrta

zvečer, ki bo letos 28. marca. Pepel je simbol človekove minljivosti, krhkosti in pokore, na kar spominjajo svetopisemske besede: Pomni človek, da si prah in da se v prah povrneš. Post kot čas molitve, osebnega spraševanja o svojem življenju in odnosu do sočloveka in okolja

ter očiščenja poznajo vsa največja verstva na svetu.

Katoliška cerkev za postni čas naroča vernikom, naj se vsaj ob petkih vzdržijo uživanja mesa in mesnih izdelkov. Včasih je bila to celoletna zapoved, ne le za postni čas. Strogi post pa je zapovedan le še na pepelnico in na

veliki petek, ki je edini dan, ko v cerkvah ni maše in ko obmolknejo tudi zvonovi. Zavezali so jih, kot temu običaju ponekod še rečejo ljudje.

Letos bo velika noč v nedeljo, 31. marca. Cvetna nedelja, ki je vsebinsko povezana z veliko nočjo, pa bo 24. marca.

V Sloveniji več kot šest tisoč doktoric znanosti

ANA ŠUBIC

Kranj – V nedeljo, 11. februarja, je bil mednarodni dan žensk in deklet v znanosti. Po podatkih Statističnega urada RS je bilo predlani v Sloveniji 6205 doktoric znanosti, kar je

predstavljalo 44-odstotni delež med doktorji znanosti v državi. Delež žensk med novimi doktorji znanosti se je v zadnjih 40 letih povečal za 35 odstotnih točk. Letno doktorira približno enako število žensk kot moških. Delež žensk med

novimi doktorji znanosti je bil v letu 2022 največji na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva in veterine (80 odstotkov), najmanjši pa na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij (15 odstotkov). Povprečna mesečna bruto plača

doktoric znanosti v Sloveniji je predlani znašala štiri tisoč evrov, kar je v povprečju za skoraj 12 odstotkov manj od plač moških z isto izobrazbo. Med raziskovalci deluje tretjina žensk, kar Slovenijo uvršča v povprečje med državami EU.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodič Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Nika Toporiš, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Jana Triller, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Turizem v ravnovesju z lokalno skupnostjo

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – Občina Kranjska Gora v partnerstvu s Turizmom Kranjska Gora pristopa k posodabljanju načrta razvoja in upravljanja turizma v destinaciji za naslednje desetletje, saj se čez leto dni izteče veljavnost obstoječi Strategiji razvoja turizma občine Kranjska Gora 2015–2025. Kot so zapisali v krovni razvojni strategiji občine, turizem je in ostaja tudi v prihodnje najpomembnejša gospodarska panoga občine s pomembnim učinkom na druge dejavnosti, zaposlenost in dohodek občanov. Kot so še poudarili na občini: »Naš ključni strateški cilj je sobivanje. Razvojni koncept turizma, ki bo omogočil prijazen in dolgoročno vzdržno sobivanje občanov in obiskovalcev. Ki bo odgovoren do vseh: do okolja, ljudi

oziroma skupnosti, hkrati pa ponudil perspektivo za domače podjetnike, kmete in še posebej tudi za mlade.« Prvi korak je, kot dodajajo, izpolnitev spletne ankete, ki je odprta do konca februarja, ter prav tako v tem mesecu poglobljeni intervjuji z notranjimi in zunanji deležniki. »Celoten proces bo spremljala in strokovno usmerjala stalna širša strateška skupina, v katero so imenovani predstavniki vseh skupin deležnikov s področja turizma in povezanih dejavnosti ter predstavniki lokalnih oziroma krajevnih skupnosti.« Aprila bodo delavnice s turističnimi ponudniki in vsemi krajevnimi in agrarnimi skupnostmi. Odprti dogodek za vse zainteresirane občane pa bo 5. aprila. Na občini predvidevajo, da bo osnutek načrta javno predstavljen in potrjen do konca letošnjega leta.

Opozorili na odgovoren obisk narodnega parka

Stara Fužina – Pomembnost ohranjanja okolja za njegov obstoj je bila rdeča nit nedavnega mednarodnega dogodka v Bohinju, ki ga je Javni zavod Triglavski narodni park gostil v sklopu zaznamovanja stote obletnice ustanovitve prvega zavarovanega območja na slovenskem ozemlju. Dogodka so se udeležili veleposlaniki in drugi predstavniki tujih držav v Sloveniji, predstavniki ministrstev in organizacij, povezanih z obiskovanjem Slovenije, gora in Triglavskega narodnega parka. Govorci so predstavili poudarke varnega in odgovornega obiskovanja Triglavskega narodnega parka, njegovo zgodovino in mednarodno povezovanje. Ob tej priložnosti je bilo podpisano tudi pismo namere o pobratenju TNP z Narodnim parkom Dolina cvetja (Valley of Flowers) v Indiji.

Zimske planinske ustvarjalnice

Mojstrana – Od 19. do 23. februarja, vsak dan ob 16. uri, bodo v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani potekale zimske planinske ustvarjalnice, ki so primerne za družine in otroke od sedmega leta starosti dalje, za mlajše pa v spremstvu starejših oseb. Udeleženci delavnic bodo v teh počitniških dneh spoznali tudi veliko zgodb o posebnostih Slovenske planinske poti, ki poteka od Maribora do Ankarana in gornika vodi tudi čez Julijske in Kamniško-Savinjske Alpe ter Karavanke. Ste vedeli, da je kontrolna točka na njeni poti tudi Slovenski planinski muzej? Ali pa, da med potjo lahko srečate kar nekaj zmajev, škratov, žalik žen in gorskih mož?

Okrepljeno partnerstvo za izboljšanje varnosti v gorah

Na dogodku Izzivi turizma na področju varnosti v gorah, ki je potekal v sklopu sejma Alpe-Adria, so predstavniki ključnih institucij predstavili trende in svoj pogled na potrebne spremembe. Obisk slovenskih gora je lahko nepozabna izkušnja, ki pa mora biti v prvi vrsti varna.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – V okrepljenem partnerstvu so moči združili Slovenska turistična organizacija, združenje Slovenija Outdoor, Planinska zveza Slovenije (PZS), Policija, Gorska reševalna zveza Slovenije (GRZS), Združenje gorskih vodnikov Slovenije (ZGVŠ), Triglavski narodni park in Skupnost Julijske Alpe. Namen partnerstva, kot so poudarili njihovi predstavniki na nedavnem dogodku Izzivi turizma na področju varnosti v gorah na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, je še dodatno okrepiti medsebojno izmenjavo informacij in znanja z namenom zagotoviti ustrezno komuniciranje z obiskovalci slovenskih gora.

Lani rekordno število reševanj

Strinjali so se, da so trenji na področju varnosti v slovenskih gorah skrb vzbujajoči. Reševalci GRZS so lani posredovali na 687 intervencijah, kar je bilo največ doslej. V to število niso vključene intervencije v času katastrofalnih poplav, tudi v tednih po poplavah je bilo v gorah manj obiskovalcev kot običajno. Gorski reševalci so v intervencijah lani reševali 405 Slovencev in 293 tujih državljanov. Na 322 intervencijah so bile reševane osebe nepoškodovane.

Sodelujoči govorniki na dogodku Izzivi turizma na področju varnosti v gorah / Foto: Siniša Kanižaj

Zlasti se povečuje število reševanj zaradi ravnanj, ki bi jih bilo mogoče preprečiti, kot so podcenjevanje razmer v gorskem svetu, precenjevanje lastnih sposobnosti in neustrezna oprema. K temu pomembno prispevata povečan obisk gora in tudi zanašanje na nezanesljive vire informacij, kot so vizualni vplivnežev z družbenih omrežij, neustrezni sistemi GPS, nepreverjene aplikacije in splošne vremenske napovedi. »Veseli nas, da so opozorila in pobude GRZS spodbudili tesnejše povezovanje organizacij, ki skrbimo za varnost v gorah, in deležnikov s področja turizma, saj lahko skupaj predvsem pri tujih obiskovalcih dosežemo veliko boljše ozaveščenost in izboljšanje varnosti v slovenskih gorah,« je povedal podpredsednik GRZS Klemen Belhar.

Najem gorskega vodnika

Podpredsednik PZS Martin Šolar je poudaril: »Populacija ljudi, ki redno hodi v gore ali jih obiskuje v času dopusta, je izjemno velika in večina ni deležna t. i. vseživljenjske vzgoje in rasti varne in odgovorne hoje v gore, kar spodbujamo v planinskih društvih in PZS. V času množične obremenitve gora in vse večjega števila nesreč mnogi iščejo odgovore v PZS, naš domet pa je v bistvu omejen. Poskušamo s svetovanjem, preventivo, ozaveščanjem javnosti, vendar sami ne bomo zmogli. Le v povezovanju s turizmom, vodniki, reševalci, ne nazadnje s proizvajalci sodobne potrebne tehnične opreme, ki nam je v pomoč pri gorništvu, nam lahko uspe. Vsekakor pa se varne hoje v gore, poznavanja

gora in pravilne uporabe prave opreme ne da naučiti na hitro.« Predsednik tehnične komisije ZGVŠ Tadej Debevec je dodal, da je za zagotavljanje najvišje možne varnosti najem gorskega vodnika z licenco IFMGA nujen v primeru vodenja vseh plezalnih in zahtevnejših tur.

Dialog s turističnimi delavci

Posebno pozornost želijo partnerji posvetiti dialogu s turističnimi delavci na terenu, ki imajo pogosto največ neposrednega stika s turisti, zato je njihovo izobraževanje in ozaveščanje ključnega pomena. Partnerji se strinjajo, da v Sloveniji potrebujemo spletna orodja, ki bi služila kot zanesljiv vir kakovostnih informacij zlasti za tužce.

Prešeren dan v Podbrezjah

SUZANA P. KOVAČIČ

Podbrezje – V organizaciji Kulturnega društva Tabor so že štirinajstič brali poezijo Franceta Prešerna in jo okvirili z besedo o Rudolfu Maistru, ki mu je posvečeno letošnje leto in mu je pesniško pero teklo po Prešernovem vzoru. Le da so letos na minulo nedeljo tradicionalno lokacijo Pod lipo na Taboru zaradi slabega vremena prestavili v Pirčev dom. Zbrani so bili ob novi Prešernovi sliki in z nepogrešljivim Jernejem Jegličem v vlogi Prešerna. Prava kulisa, da je zazvenela Zdravljica. Predsednik domačega cerkvenega mešanega

Zbrani v dvorani Pirčevega doma na Taboru / Foto: Jožef Perne

pevskega zbora Janko Jeglič je zbral nekaj odličnih glasov. »Prešeren ni pesnil kar tako, ampak iz nuje – in bi rad, da bi njegove pesmi brali in vzljubili vsi mi,

vseh starosti, znanj, pokličev in stanov, da bi našemu življenju njegove pesmi dale melodijo, dobro misel, barvo in obliko,« je zbrane nagovorila predsednica

društva Dragica Perne. Program za dogodek je pripravil Milan Debeljak, ki ga je ga tudi povezoval v celoto s 16 bralci. Kot je razložil: »Odkar poteka Prešeren dan v Podbrezjah, smo se strogo držali Prešerna in smo recitirali samo njegove pesmi. Pred nekaj leti pa smo se odločili, da pokukamo še k drugim slovenskim pesnikom in okusimo tudi njihovo bogastvo. Da ne bi zajemali iz prevelikega lonca, ko vemo, da je že Prešeren sam brezmejno bogat, smo za vsako naslednje leto določili neko smer. Letos, v letu generala Rudolfa Maistra, pa smo Prešernovim pesmim pridružili tudi nekaj njegovih.«

ZAPOSILIMO
voznika tovornjaka
s polpriklonikom
za prevoz hlodovine m/ž
in
voznika tovornjaka
s prikolico in z dvigalom m/ž
Območje dela: Avstrijska Koroška
Pogoji za delo: Vozniško dovoljenje kategorije
C/E/C95, znanje nemškega jezika in sposobnost
timskega dela
Dodatne informacije na tel. številki:
0043 680 128 08 60
Transporte Schuller GmbH, Tale/Tallach 99, A-9182 Podgorje/Maria Elend

Kranjska kartica zmore več

◀ 1. stran

Kot so poudarili v sredo na predstavitvi uresničevanja vizije mestne kartice, bodo v sodelovanju z javnimi zavodi in zasebnimi ponudniki razvili tudi bonitetni sistem ugodnosti in uvedli plačevanje po principu poštene cene. Edinstvena je tudi, ker je za uporabo prijazna slepim in slabovidnim osebam. V sredo je sicer mestni svet potrdil odlok, po katerem bo njena pridobitev in uporaba za občane Kranja povsem brezplačna.

Ponuja več kot ostale kartice

Mestna kartica CeKR bo mnogo bolj funkcionalna kot katerakoli obstoječa plačilna ali mestna kartica v Sloveniji, poudarjajo sodelujoči v projektu. Poleg identifikacije uporabnika namreč omogoča plačevanje storitev in blaga kjer koli po svetu ali po spletu. Zasnovana je kot predplačniška plačilna kartica, ki deluje v mednarodnem plačilnem sistemu Visa, medtem ko je za pravilno, varno ter zakonito in skladno delovanje poskrbela NLB. Obe ključni funkcionalnosti kartice – plačilno in identifikacijsko – bodo povezali še v digitalno platformo Pametni Kranj, kjer so poleg upravljanja kartice CeKR (nalaganje sredstev, spremljanje stanja bonitetnega programa, aktualne ponudbe ...) na voljo tudi različne informacije, na primer o stanju okolja in dogajanju v Kranju, vozniki redi, podatki o razpoložljivosti mestnih koles, prostih mestih na parkiriščih, orodja za načrtovanje (trajnostnih) poti, omogočala bo tudi učinkovito dvosmerno

Kranjska mestna kartica CeKR poleg identifikacije omogoča plačevanje kjerkoli po svetu in uporabnikom nudi tudi številne ugodnosti. / Foto: Gorazd Kavčič

komunikacijo mestna uprava-občani ...

Lahko tudi regijska kartica

V prvi vrsti je kartica namenjena Kranjčanom, za katere bo brezplačna, a župan Matjaž Rakovec si želi, da bi pridobila tudi regijsko in morda še širšo, vseslovensko uporabnost. »Primerna je tako za občane, obiskovalce kot tudi za turiste, saj je kartica plačilna, identifikacijska in nudi povezavo z vsemi javnimi storitvami,« je poudaril Rakovec.

»Prepričan sem, da bo kartica CeKR prebivalcem in obiskovalcem Kranja še dodatno približala uporabo javne infrastrukture, pa naj gre za javni avtobusni prevoz, najem električnih koles in električnih avtomobilov, plačilo parkirnine ali uporabo knjižnic,« je dejal predsednik uprave NLB Blaž Brodnjak in poudaril, da je ambicija NLB Skupine,

da bi tovrstno rešitev prevzeli tudi drugod po regiji, kjer so prisotni. Projekt kartice CeKR je sicer zelo kompleksen in zahteven in trajalo bo še nekaj let, da bodo prišli do končne funkcionalnosti, je dodal.

Direktorica Vise za Slovenijo Alenka Mejač Krassnig pa je povedala, da je CeKR predplačniška Visa kartica, ki deluje na varni brezstični

s CeKRom pridružuje svetovni mreži mest, kjer lahko uporabniki po zaslugi tehnologije Visa s plačilno kartico plačajo vožnje v javnem potniškem prometu. Izkušnje družbe Visa z evropskih tržišč kažejo, da rešitve digitalnega plačevanja za vožnjo prinašajo povečanje tako števil potnikov kot voženj z javnim potniškim prometom,« je povedala.

»Kartica je primerna tako za občane, obiskovalce kot tudi za turiste, saj je plačilna, identifikacijska in nudi povezavo z vsemi javnimi storitvami,« je poudaril kranjski župan Matjaž Rakovec.

tehnologiji EMV. Kot je dejala, ima kranjski projekt več posebnosti: omogoča najsoodnejši in varen način plačevanja, je povezljiv vseh sod po svetu, občani bodo imeli dodatne ugodnosti pri koriščenju javnih storitev, občina pa bo skupaj s partnerji te bonitete lahko še nadgrajevala. »Med drugim se Kranj

Kot že rečeno, plačilna kartica CeKR deluje po principu poštene cene. Tako bo v mestnem potniškem prometu potniku zaračunavala najugodnejšo ceno. Po nakupu desetih dnevnih vozovnic jih bo npr. samodejno pretvorila v mesečno vozovnico in nadaljnih voženj ne bo treba več plačevati.

PREJELI SMO

Ravbarski zakoni

Kdo si izmišlja zakone, ki so v nasprotju z logiko oziroma z zdravim kmečko pametjo? Kdo ima čas pisati za nas državljane tako neumne zakone, zase seveda ne?

Moje vozilo je staro 28 let, objavil sem ga, ker ga začasno ne uporabljam oziroma je letni strošek zanj glede na uporabo prevelik. In glej, kaj se je zgodilo! Za božično darilo sem od države dobil položnico za objavljeno vozilo v višini 38,25 evra z naslednjo obrazilo: »V skladu z uredbo o letnih dajatvah za uporabo v cestnem prometu (Uradni list št. 23/18) bi za obdobje enega leta na dan 8. 12. 2022 morali plačati letno cestno dajatev na objavljeno vozilo v višini 25 odstotkov letne dajatve tako znese 38,25 EUR. Zoper ta plačilni nalog je dovoljena pritožba na infrastrukturno ministrstvo, za to je treba plačati upravno takso v višini 18,10 EUR.« Torej še dodatni strošek za postopek, za katerega ne verjamem, da bo uspešen.

Vozilo je parkirano v garaži, katere lastnik sem, garaža stoji na zemljišču, zanj prav tako plačujem davek. Vozilo ne obremenjuje okolja, ne zavzema javne površine, ne kva-

ri prostora, poleg tega v preteklem letu ni prevozilo niti enega metra po javni površini (cesti). Kdo si izmišlja tatinke zakone in s kakšnim namenom?

Vozilo bo čez dve leti registrirano kot starodobnik, tehnično je brezhibno in vozno, čeprav trenutno objavljen.

R. Č., JESENICE

Mediji in nasilje

V prilogi Vikend je 12. januarja 2024 na 28. strani v reklamnem besedilu za film Stari nekdo zapisal, da je film namenjen ljubiteljem nasilja in črnega humorja. Ljubiteljem nasilja??? Tako avtor besedila vabi, da bi si film ogledali. Žal so najpogostejši gledalci takšnih filmov mladostniki, ki še nimajo oblikovane identitete. V programskih paketih različnih operaterjev je nasilja več kot preveč. Rezultati že rojevajo sadove. Nič več ni čudno, da mladostnik pride v razred s prvim orožjem in ga tudi uporabi. Kje bomo iskali krivce za takšna dejanja? Po moji presoji je v naši družbi nekaj močno narobe. Upravičeno sem zaskrbljen za usodo svojih vnukov in pravnukov (sic!).

EDVARD ERZETIČ,
ŠKOFJA LOKA

Novi svet zavoda za turizem in kulturo

Kranj – Svetu Zavoda za turizem in kulturo Kranj (ZTKK) se je iztekel štiriletni mandat, zato so kranjski mestni svetniki v sredo na februarjski redni seji imenovali nove člane sveta. V skladu z odlokom o ustanovitvi zavoda so na predlog župana Matjaža Rakovca za predstavnika uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti imenovali direktorja projektov v Elektru Gorenjska Iztoka Jenka, zdajšnjega podpredsednika sveta ZTKK. Za predstavnika Mestne občine Kranj so izmed javnih uslužbencev mestne uprave za člana imenovali vodjo Urada za gospodarske dejavnosti in promet Marka Čehovina, ki je član sveta ZTKK že v iztekajočem se mandatu. Na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja so svet ZTKK imenovali še Nino Rus Turuk in Nado Sredojevič.

Zamenjava zemljišč ob šolah

SIMON ŠUBIČ

Kranj – Kranjski mestni svet je iz javnega dobrega izvzel zemljišče ob Gimnaziji Kranj, kar bo omogočilo njegovo zamenjavo z državnim zemljiščem ob nekdanji srednji trgovski šoli, v kateri bodo uredili podružnico Osnovne šole Jakoba Aljaža. Nekdanjo trgovsko šolo je ministrstvo za vzgojo in izobraževanje pred tremi leti brezplačno preneslo v last Mestne občine Kranj, ki se je ob tem zavezala, da bo v petih letih odkupila zemljišče ob šoli. »Da nam ne bi bilo treba plačati celotnega

zneska, smo se odločili za zamenjavo z zemljiščem ob Gimnaziji Kranj. Ministrstvo je za to izrazilo interes, ker to zemljišče omogoča širitev gimnazije in njene telovadnice,« je pojasnil podžupan Janez Černe. Za prvi delni odkup zemljišča je sicer v letošnjem proračunu predvidenih 271.505 evrov. Glede nekdanje trgovske šole, ki so jo pred kratkim že energetsko sanirali, je Černe še povedal, da je v teku razpis za notranjo obnovo. »Cilj je, da se v njej čim prej začne izobraževanje oziroma da postane podružnica šola OŠ Jakoba Aljaža.«

Oviran promet v vasi Bašelj

Preddvor – Na lokalni cesti, ki skozi Trstenik vodi do Bašlja in naprej do Zgornje Bele, je delna, občasno pa tudi popolna zapora. Potrebna je zaradi sanacije podpornega zidu na občinski cesti in del na križišču nekaj metrov nad avtobusno postajo na začetku vasi Bašelj. Obvoz je po stranskih ulicah. Delna in občasna zapora je predvidena do 15. aprila, popolna zapora pa v teh dneh do 23. februarja.

Koča na Čemšeniku bo konec tedna zaprta

Kokra – Priljubljena koča na Čemšeniku bo ta konec tedna, v soboto in nedeljo, zaprta, so objavili na spletni strani Občine Preddvor.

z vami že 120 let

KMETIJSKA ZADRUGA CERKLJE, z.o.o.

Trgovina Cerklje: (04) 252 90 17
Kmetijski center Cerklje: (04) 29 26 750
Trgovina Šenčur: (04) 251 91 40
Trgovina Voklo: (04) 04/251 91 41

Trgovina Komenda: (01) 834 56 80
Trgovina Moravče: (01) 834 56 84
Trgovina Blagovica: 041/370-437
www.kzcerklje.si

vaš zanesljiv in odgovoren partner že od leta 1900

SPECIALIZIRANA PRODAJA SEMENSKEGA KROMPIRJA
v skladišču krompirja v Šenčurju, Mlakarjeva ulica 70, 4208 Šenčur
T: (08) 205 19 26, (08) 205 19 25, M: (051) 366 411

SEMENSKI KROMPIR Meijer NORIKA HZPC

SEMENSKI KROMPIR
za vrtičkarje in večje pridelovalce - sorte Jazzy, Solist in Franceline

JAZZY - zgodnja, zelo rodna sorta za pridelavo zgodnjega krompirja, tipa kifeljčar; svetlo rumeno meso. Posebnost sorte je kratek čas kuhanja gomoljev - srednje veliki gomolji so kuhani v cca 15 min.

SOLIST - zelo zgodnja in visoko odporna sorta. Gomolji so okroglo ovalni, lepe oblike, z rumeno kožico in svetlo rumenim mesom. Pridelek je visok, z visokim deležem v zgodnji pridelavi. Skladiščenje je zelo dobro, z dolgo obstojnostjo.

FRANCELINE - zgodnja, odporna sorta, tipa kifeljčar, izredno primerna za prvo porabo z vrta kot kifeljčar za pečenje. Primeren je tudi za pripravo solat. Franceline ima rdečo kožico in rumeno meso.

V dobrodelni akciji zbrali manj, tudi zaradi poplav

V letošnji akciji V Kranju dobro v srcu mislimo so zbrali dobrih 22 tisoč evrov za pomoč ljudem v stiski.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na zaključni prireditvi so prejšnji teden razkri-li izkupiček pete dobrodelne akcije V Kranju v srcu dobro mislimo, ki jo je Zavod za turizem in kulturo Kranj

upokojencev Kranj. V petih letih dobrodelnega projekta so zbrali skupno skoraj 120 tisoč evrov.

»Letošnja akcija je bila malo težja, žal nismo zbrali rekordnega zneska. Zakaj je bila težja? Kot veste,

da bo vsak zbran cent namenjen tistim, ki pomoč potrebujejo. »Akcija je bila izpeljana iz proračuna ZTKK, za kar imamo že vrsto let namenjena sredstva za stroške promocije, koordinacije, tiskovine in tako naprej.«

V peti kranjski dobrodelni akciji so zbrali dobrih 22 tisoč evrov. Na sliki (z leve): župan Matjaž Rakovec, Breda Krašna (ZPMS) in Klemen Malovrh (ZTKK). / Foto: Primož Pičulin

(ZTKK) v sodelovanju z Društvom prijateljev mladine Kranj in Zvezo prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) vodil med 1. decembrom in 22. januarjem. S pomočjo dobrodelnih občanov in donatorjev so zbrali nekaj več kot 22.407 evrov, ki jih bodo namenili posameznikom in družinam v hudi stiski. Prejemnike pomoči so pomagale izbrati kranjske osnovne šole, kranjski center za socialno delo in Društvo

bil humanitarni fokus na poplavah, tako da se je 'dobrodelni proračun', če lahko tako rečem, pretežno usmeril na poplave, ostale dobrodelne akcije po Sloveniji pa so malo počakale. Kljub vsemu je zbrani znesek še vedno kar konkreten in smo tega veseli,« je povedal direktor ZTKK Klemen Malovrh. Kot je ob tem zagotovil, nekatere navedbe, ki so se v zadnjem času pojavile v javnosti, ne držijo, saj

»Preteklo leto je bilo za nas, humanitarce, res izjemno naporno in izživov polno. Kot je bilo rečeno, se je v nekaterih akcijah moralo zbrati nekoliko manj sredstev, se je pa zato bistveno več za pomoč družinam, ki so jo potrebovale po poplavah. Tako da tudi za to iskrena hvala. Vesela pa sem, da se ta akcija nadaljuje in da gremo drugo leto spet zbirati pomoč,« pa je povedala Breda Krašna iz ZPMS.

V Hotel Lonca se gostje vračajo

Hotel Lonca od odprtja, ki je bilo novembra lani, beleži rast števila gostov. Kot so nam povedali, je ob večjih dogodkih na Škofjeloškem povsem poln. V hotel se že radi vračajo gostje, ki v Škofjo Loko zahajajo zaradi njenih naravnih danosti, kulturnih, športnih in družabnih prireditev.

KLARA MRAK

Škofja Loka – Število podjetij v Škofji Loki – in s tem tudi potreb po namestitvah – vsako leto narašča, s tem pa tudi potrebe po prostorih za poslovne dogodke. »Hotel Lonca in podjetja v širši regiji aktivno sodelujemo in iščemo optimalne rešitve za njihove poslovne partnerje. V hotelu smo izvedli poslovna srečanja, konference, izobraževanja in poskrbeli za ustrezno ureditev prostorov

Ena izmed novosti, ki so jo uvedli v hotelu, je t. i. brunch, ki je v Lonci, kot pravijo, prvi oziroma edini, ki je v ponudbi na Škofjeloškem.

V Hotelu Lonca, ki je vrata odprl novembra lani, so v prvih mesecih delovanja zelo zadovoljni z obiskom. / Foto: Gorazd Kavčič

za poslovna srečanja in sestanke. Za letošnje leto imamo že več deset rezervacij prostorov za izvedbo poslovnih dogodkov,« so nam sporočili iz Hotela Lonca, ki je svoja vrata odprl novembra lani.

V Škofji Loki so bile pred kratkim kvalifikacije za svetovno prvenstvo v floorballu. »Hotel so zapolnile tri ekipe iz Danske, Belgije in Švice. »Hotel je za tovrstne dogodke ustrezna izbira, tako

zaradi lokacije same, ki nudi dodatne možnosti športnega udejstvovanja na Škofjeloškem, kot tudi zaradi individualiziranih ponudb glede na posamezno skupino gostov,« se dobrega obiska in tega, da dobivajo pozitivne odzive od gostov, veseli jo v Lonci.

Kot so nam povedali, so imeli v hotelu od odprtja dalje večkrat bistveno večje povpraševanje, kot imajo možnosti ponudbe nočitev. »Predvsem se hotel polni ob večjih lokalnih in

regionalnih dogodkih. V povprečju ves čas beležimo rast gostov. Ne gre zgolj za nove, predvsem nam je v veliko potrditev dobrega poslovanja vračanje gostov.« Doslej so v hotelu bivali gosti iz Španije, Francije, Grčije, Nemčije, Italije, Nizozemske in celo Kanade in drugih držav ameriške celine, so nam povedali in dodali, da je ena izmed novosti, ki so jo uvedli v hotelu, t. i. brunch, ki je v Lonci, kot pravijo, prvi oziroma edini, ki je v ponudbi na Škofjeloškem.

V spomin Valentinu Kokalju, 10. del

DANIJELA BAKOVNIK

Ponovna oživetev (in predstavitev) izjemne, vsestransko dejavne in angažirane, a hkrati tudi presunljivo tragične življenjske poti nekdanjega mlinarja in kulturnika Valentina Kokalja oz. Zormanovega Tine-ta, po katerem se že dobrih sedemdeset let imenuje tudi visoško kulturno-umetniško društvo, je na Visokem in v sosednjih krajih doživela nepričakovano lep in pozitiven odziv. Poklicali so me številni sokrajani in bralci Gorenjskega glasa tudi iz drugih, bolj oddaljenih, krajev ter mi izrazili svoje zadovoljstvo s tem, da smo prav v tem, tudi težkem in negotovem času, ko v svetu spet divjajo uničujoče vojne in sovražni spopadi, v našem kraju obudili spomin na nekdanje

prebivalce in njihova prizadevanja, predvsem pa žrtve za svobodo in boljše življenje vseh nas. A najbolj med vsemi, ki so se oglasili, me je razveselilo sporočilo glavne urednice našega časopisa, da je le nekaj ur po izidu prvega dela spominskega zapisa v uredništvo poklicala tudi Albinca Mihelič, hči Valentina Kokalja, ki je meni v lanskem poletju in jeseni, v času priprave govora za spominsko prireditev v septembru ter ob kasnejšem urejanju zapisov za objavo v Glasu, žal ni uspelo najti, čeprav sem to poskušala, pri tem pa mi tudi ni mogel pomagati nihče izmed mojih znancev in nekdanjih Albinčinih sodelavcev. Nekdanja tajnica zdaj že nekaj let ugaslega Združenja žrtev okupacije 1941–1945 Kranj (članica je bila tudi Albinca),

mi je sicer posredovala njeno domnevno telefonsko številko, a je bila žal napačna.

Tinetova hčerka Albinca je imela komaj tri leta, ko je morala zapustiti svojo rojstno hišo. Življenja v njej se razumljivo ne more spominjati, je pa njeno zunanjo in notranjo podobo polagoma odkrivala leta in desetletja po vojni – ob obiskih Visokega in pripovedih sorodnikov, sosedov in znancev. Del teh razkritij ter spoznanj in občutij, ki so se ji porodila ob ogledih nekdanje lepote (ki pa je z leti brez pravega gospodarja dejansko pred njenimi očmi nepopravljivo žalostno propadla), je pred dobrima dvema desetletjema strnila tudi v kratki pripovedi z naslovom Moja rojstna hiša (objavljena je bila v knjižici Zormanov mlin, ki smo jo ob uredniku

Marijanu Krišlju Visočani izdali leta 2001 – ob 100. obletnici rojstva Valentina Kokalja). V tokratnem prispevku pa navajamo le zaključek hčerine predstavitve rojstne hiše, ki si jo je med obiski domačega kraja ogledovala le od zunaj, saj vanjo po usodnih dogodkih leta 1942 ni vstopila nikoli več ...

»Spet me je zanesla pot v rodne kraje in spet sem te po dolgem času prišla pogledat. Ko sem te zagledala, me je obšla globoka žalost. Zavedala sem se, da te oziroma to, kar je od tebe še ostalo, vidim zadnjič. Sedaj si zapuščena od vseh. Žive duše ni več v tvoji bližini. Ljudje so se ti odrekli. Podiraš se, names-to oken imaš velike prazne odprtine, strehe pa samo še za vzorec. Sadni vrtni in lokasta poraščena z grmovjem in koprivami, da te je komaj še

ZORMANOV MLIN NA VISOKEM

videti. Ker vem, da je tod nekoč vodila pot, si zdaj sama utiram pot med rastjem. Temačno je, kajti z ene strani te je varoval skalni rob, ki pa sedaj meče le še svojo senco na nekdanjo pot. Prenehali so skrbeti zate. Že dolgo mimo tebe več ne teče bistra rečica, kajti nihče več ne skrbi za rake, ki so dovajale vodo za mlin. Izgubila si vso čarobnost, ki jo podarja tok žuboreče in šumeče reke, ki je zame najlepša glasba na svetu. Le-ta me je uspavala v prvih letih življenja in zato je ljubezen do vode v meni ostala vse življenje. Noben kraj na svetu zame ni popoln, če v njegovi bližini ni vode.

Kako si zapuščena, kako si osamljena! Nikogar več ne zanimaš, v človeku budiš samo tesnobo. Nobene vrednosti nimaš več, svojo ceno ima le še zemlja, na kateri

stojiš. Podrli te bodo, tako boš izginila z obličja zemlje in s tem bo, upajmo, ugasilno tudi tvoje prekletstvo. Kljub vsemu pa se mi smiliš, saj si bila moja rojstna hiša, ki je – tako kot mati – samo ena. Za spomin nate sem si utrgala drobno zvončnico, ki me bo, čeprav posušena, vedno spominjala na dan, ko sem te poslednjič videla.

Nikoli te ne bom pozabila in še dalje bom pripovedovala zgodbo o ljudeh, ki so živeli pod tvojo streho in tako tragično končali svojo življenjsko pot: o svojem očetu Valentinu, njegovi nečakinji Anči ter mlinarju Janezu Koselju, ki so svoja dragocena in mlada življenja žrtvovali za našo svobodo.«

(Albinca Mihelič, roj. Kokalj, Moja rojstna hiša, odlomek) (Se nadaljuje)

Dnevi Škofjeloškega pasijona

V soboto se začnejo Dnevi Škofjeloškega pasijona 2024. Potekali bodo do 20. aprila, ko jih bo sklenil Romualdov dan.

KLARA MRAK

Škofja Loka – Letošnji Dnevi Škofjeloškega pasijona se začnejo na prvo postno soboto s Pasijonskim romanjem na Brezje in Postnimi delavnicami slikanja postnega prta v Stari Loki. Na postne nedelje ali na postne petke bodo križevi poti v župnijah na Škofjeloškem. Šestega marca bo v Žabnici koncert duhovniškega okteta Oremus. Vse sobote v marcu in prvo v aprilu bodo v Nunski cerkvi v Škofji Loki Pasijonske miniaturre.

Eden od osrednjih dogodkov bo Pasijonski dan v Sokolskem domu 12. marca. V njegovem sklopu bo potekala predstavitev Pasijonskih donoskov, odprli pa bodo tudi razstavo grafik Črtomirja Freliha. V Selcih 15. marca sledi avtorska izvedba pasijonske igre z naslovom Pasijon po človeštvu in človeških rokah, teden dni kasneje

V okviru lanskih Dnevov Škofjeloškega pasijona je v Stari Loki potekal Pasijonski večer, pripravili ga bodo tudi letos. / Foto: Gorazd Kavčič

pa bo v Stari Loki potekal Pasijonski večer 2024 z naslovom Cvetana Priol – Pričevalka križane ljubezni. Na cvetno soboto, 23. marca, bodo pripravili Pasijonske delavnice izdelave butaric ter pokušino postnih jedi na Mestnem trgu, na Cankarjevem trgu pa izdelavo butare velikanke.

Na veliki petek bo križev pot v Škofji Loki, velikonočni ponedeljek pa bo polepšal velikonočni koncert Orkestra Amadeo z dirigentom Tilnom Drakslerjem v Nunski cerkvi.

Za konec letošnjih Dnevov Škofjeloškega pasijona bratje kapucini pripravljajo dva dogodka: prvi ima naslov

Pot odrešenja, drugi in hkrati zaključni dogodek Dnevov Škofjeloškega pasijona pa bo že tradicionalni Romualdov dan. Oba bosta potekala v kapucinski cerkvi sv. Ane, Romualdov dan pa tudi v Kapucinskem samostanu Škofja Loka. Več informacij o vseh dogodkih je na spletni strani www.pasijon.si.

Gradnja kablovoda končana

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Kot so nam potrdili na Elektru Ljubljana, so zaključili dela na Veliki planini, ki so pred časom vzbudila precejšnjo pozornost pohodnikov in tudi širše javnosti. Pojasnili so, da jim je kljub zimskim razmeram uspelo izvesti vsa dela za novi povezovalni kablovod med transformatorskima postajama Gradišče in Mala planina. Ko bo sneg skopnel, nameravajo traso, kjer so dela potekala, še dokončno urediti. Kablovod pa bo sicer v distribucijski sistem vključen aprila, za kar morajo izvesti še nekaj posodobitev elektroenergetske opreme na obstoječi 20-kilovoltni povezavi iz doline Črne. Celoten strošek investicije je znašal 190 tisoč evrov.

Novembra lani je sicer gradnja naletela na precejšnje neodobravanje med pohodniki in naravovarstveniki, v kranjski enoti Zavoda za varstvo kulturne

dediščine pa so zaradi začetka del pred pridobitvijo vseh potrebnih mnenj in soglasij o posegu obvestili tudi pristojne inšpekcijske službe. Elektro Ljubljana se je skliceval na gradbeno zakonodajo, ki določa, da v primeru naravnih nesreč, ko so posegi nujni, ni treba upoštevati vseh rednih postopkov. Novi

Celoten strošek investicije je znašal 190 tisoč evrov.

kablovod bo namreč povezoval dolino Črna in Kamniška Bistrica, ki sta bili zaradi avgustovskih poplav posebej močno prizadeti, uničeno pa je bilo tudi elektrodistribucijsko omrežje. Kot so nam pojasnili, pa so v času gradnje stopili v stik tako z Zavodom RS za varstvo narave kot tudi Zavodom za varstvo kulturne dediščine in bodo v postopkih pridobivanja uporabnega dovoljenja pridobljena tudi vsa potrebna soglasja.

Trdni temelji in predanost

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Cerklje – Cerkljanska občina je v tork skupaj z Osnovno šolo Davorina Jenka pripravila slovesni sprejem nordijskih kombinatorcev Teje Pavca, Tia Malovrh in Aljaža Janharja, ki so na zimskih mladinskih olimpijskih igrah v Južni Koreji osvojili dve srebrni in bronasto medaljo. »Dogodki, kot je današnji, so pomembni ne le zaradi izkazovanja spoštovanja do uspešnih športnikov, ki so v obdobju odraščanja obiskovali našo šolo, ampak tudi zaradi tega, da mladim, ki sedite na naših tribunah, pokažemo, kako sta vztrajnost

in trdo delo na koncu lahko tudi nagrajena,« je ravnatelj Boštjan Mohorič nagovoril prisotne v športni dvorani: učence, trenerje in starše mladih športnikov, predstavnike občine ... Kot je še poudaril, so pot do zmagovalnih stopničk tlakovali tudi pogum, zaupanje vase, strast, zlasti pa predanost.

V imenu občine – župana so zadržali zdravstveni razlogi – je dobitnikom odličij čestitala ter jim izročila darila Silva Dolinar, predsednica odbora za gospodarstvo. »Opravili ste veliko delo, občina je ponosna na vas in vaše dosežke, s katerimi ste prispevali tudi k

prepoznavnosti Cerkelj in predstavljate navdih mladim.« Ob zahvali je poudaril tudi podporo staršev.

»Postavljeni so bili zelo dobri temelji,« se je besedam Dolinarjeve pridružil trener Igor Jelen, ki je mlade olimpijce spremljal na igrah v Gangwonu. Priznanje je izrekel domačim, trenerjem, ob katerih je trojica stopila v svet športa, in lokalnemu okolju.

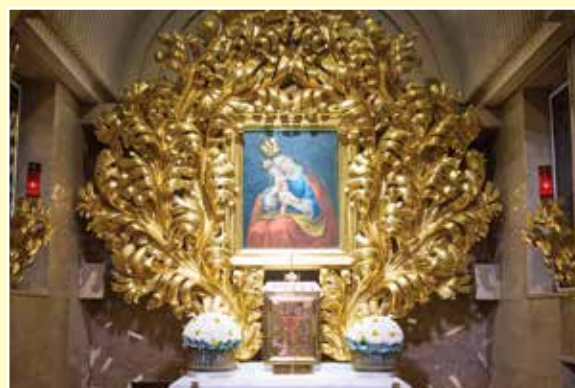
Teja, Tia in Aljaž, vsi trije zdaj dijaki kranjske Gimnazije Franceta Prešerna, so ob tej priložnosti skupaj s starši med drugim delili nekaj vtisov o dogodku, ki je, kot je bilo slišati, dodatno utrdil njihovo voljo.

Aljaž Janhar, Tia Malovrh in Teja Pavca z obiskovalci slavnostnega sprejema / Foto: Gorazd Kavčič

1814–2024

210-LETNICA MILOSTNE PODOBE MARIJE POMAGAJ

Poleti leta 1810 sta se v ječi znašla dva brata, Leopold in Valentin Layer iz Kranja. Po poklicu sta bila slikarja, vendar sta od uvedbe Ilirskih provinc oktobra preteklega leta dobivala vse manj naročil. Ker bratoma Layer njuna osnovna dejavnost ni zadostovala niti za hrano, sta se odločila svoj talent uporabiti za ponarejanje avstrijskih bankovcev. Da tako početje ni moglo ostati neopaženo, je jasno. Ko je francoska policija pri preiskavi Layerjeve hiše našla dokončane in nedokončane ponarejene bankovce, je brata obsodila na pet let zapora. Žal je Valentin že kmalu zatem v ječi umrl, domnevno za tuberkulozo. Leopold je tako ostal sam. V ujetništvu se je v hudi stiski zatekel k Mariji Pomagaj in ji obljubil, da bo, če bo preživel, poslikal njeno kapelico na Brezjah. Marija se ga je usmilila in tako je nastala ena najbolj prepoznavnih podob Matere Božje z detetom.

Leta 1809 je mošenjski župnik Anton Ažbe cerkvi svetega Vida na Brezjah prizidal kapelo Marije Pomočnice. »Da bi verniki v nadlogah, ki so jih pod francoskim gospodarstvom stiskale, iskali in dobivali pomoč in tolažbo pri Mariji, pomočnici kristjanov. Od takrat je bila majhna kapelica vedno zavetišče vsem pomoči potrebnim.« Kapelico v cerkvi svetega Vida je Layer poslikal leta 1814 in na steno zapisal: Leopold Layer naslikal leta 1814 po zaobljubi. Po izročilu je istega leta naslikal tudi milostno podobo Marije Pomagaj. Marija je s svojo materinsko navzočnostjo močno vplivala na zgodovino slovenskega naroda in na življenje slovenskega človeka. Zato se v letošnjem letu z veliko zahvalo spominjamo 210. obletnice nastanka milostne podobe Marije Pomagaj.

SLOVENSKO
MARIJINO
NARODNO SVETIŠČE
NA BREZJAH

ROMARSKI URAD
T: 04 53 70 700
I: www.marija.si
Romarski urad je odprt
vsak dan od 8. do 19. ure.

Fak na Češkem osvojil deveto mesto

KLARA MRAK

Nové Město – Na sredini tekmi na svetovnem prvenstvu v biatlonu na Češkem se je izkazal Jakov Fak, ki je bil na koncu deveti. Na

zapustil kot enajsti. Fak je tudi drugič leže podrl vse tarče. Na zadnjem streljanju je podrl prve štiri, nato zadel še dvajseti strel. Z zgolj minuto pribitka je v cilju prevzel osmo mesto, nato ga je pre-

Deveto mesto je Fakova peta najboljša uvrstitev na svetovnih prvenstvih. / Foto: Gorazd Kavčič

prvem strelskem postanku leže je podrl vseh pet tarč in tekmo nadaljeval kot deveti. Na prvem streljanju stoje je zgrešil četrti strel in strelišče

hitel zgolj še en tekmovalc. Deveto mesto je sicer peta najboljša Fakova uvrstitev na posamični tekmi na svetovnih prvenstvih.

Zmagi odbojkaric in odbojkarjev

KLARA MRAK

Zagreb, Kamnik – Odbojkarji Calcita Volleyja so na svoji prvi tekmi zadnjega turnirja rednega dela srednjeevropske lige v Zagrebu s 3 : 1 premagali madžarsko ekipo MAV Flore-Foxconn. Včeraj so Kamničani igrali še z domačo Mladostjo, do konca redakcije rezultat še ni bil znan.

Kamničani so sicer minulo soboto doživeli hladen tuš v domačem prvenstvu, saj so jih po Hiši na kolesih Triglav premagali še Mariborčani, tako da so jih na prvenstveni lestvici spet prehiteli

odbojkarji ACH Volleyja. Da dvignejo samozavest, so proti madžarskim odbojkarjem, ki so v torek na prvi tekmi turnirja z 1 : 3 izgubili z Mladostjo, tako nujno potrebovali zmago. Med drugim tudi zato, da so potrdili uvrstitev na zaključni turnir srednjeevropske lige.

Odbojkarice Calcita Volleyja pa so na tekmi devetega kroga modre skupine Sportklub prve odbojcarske lige za ženske doma premagale GEN-1 Volley s 3 : 0. V prihodnjem krogu bodo v soboto ob 18. uri v Mariboru igrali z Novo KBM Branikom.

Kegljači Triglava za polfinale lige prvakov

Kranj – Po zmagi nad ekipo Beograda so se kegljači kranjskega Triglava edini med štirimi slovenskimi klubi uvrstili v četrtfinale letošnje lige prvakov. Nastopa med osmimi najboljšimi moškimi ekipami pa Kranjčani niso začeli najbolje, saj jih je nemški Raindorf na prvi tekmi premagalo kar s 6 : 2. Povratna tekma, ki se bo jutri ob 13. uri začela na keglišču v Kranju, bo odločila o polfinalistu, Kranjčani pa še niso izgubili upanja za nov podvig. Še posebno zato, ker so z letos najboljšo predstavo ta teden ugnali Gorico s 6 : 2, Matej Lepej pa je s 686 podrtimi kegli postavil rekord kranjskega keglišča. Vstop na jutrišnjo tekmo je prost.

Slovinci bodo odbojko na snegu igrali na Krvavcu

Krvavec – V letu 2024 bomo turnirje evropske serije v odbojki na snegu spremljali na treh lokacijah, in sicer v Gruziji, Turčiji in Italiji. Pri nas pa se bodo odbojkarji in odbojkarice med seboj merili na državnem prvenstvu, ki bo v nedeljo, 17. marca, potekalo na Krvavcu. Odbojcarska zveza Slovenije je za tekmovalce prejela rekordno število prijav, in sicer kar 28.

Uspešni turni smučarji

Gorenjca sta postala državna prvaka v vzponu na Lumarjevem vertikalu 2024, Luka Kovačič v članski kategoriji, Klara Velepec v mladinski. Slovenska turnosmučarska reprezentanca uspešno nadaljuje tekmovalno sezono tudi v svetovnem pokalu.

SUZANA P. KOVAČIČ

Maribor – Na Lumarjevem vertikalu 2024, državnem prvenstvu v turnem smučanju v vzponu, sta 7. februarja v Mariboru na z baklami osvetljeni progi slavila Ana Čufer (TSK LiMa) in Luka Kovačič (Društvo za razvoj turnega smučanja). Med mladinci sta državna prvaka postala Klara Velepec in Bor Pritrznik (oba TSK LiMa).

Četrta izvedba Lumarjevega vertikala je tekmovalcem znova postregla s trikilometrsko progo s startom v areni snežnega stadiona pod Pohorjem, do cilja na vrhu pohorske vzpenjače pri Bellevueju pa so morali turni smučarji in gorski tekači premagati sedemsto višinskih metrov vzpona. Kovačič je za vzpon potreboval 26 minut in 25 sekund, za njim je bil Klemen Španring (TSK LiMa) tretji pa Gorenjec Matjaž Mikloša (Društvo za razvoj turnega smučanja).

V ženski konkurenci je bila s 35 minutami na progi najhitrejša Klara Velepec (TSK LiMa), ki je postala državna prvakinja v vzponu med mladinkami. Le nekaj sekund počasnejša je bila Ana Čufer (TSK LiMa), nova državna prvakinja v vzponu med članicami, podprvakinja pa Rea Kolbl (Društvo za razvoj turnega smučanja). Dolga leta nepremagljiva Karmen Klančnik Pobežin

Luka Kovačič in Rea Kolbl sta z devetim mestom na tekmi svetovnega pokala v Villarsu izenačila najboljši slovenski rezultat v olimpijskih mešanih štafetah. / Foto: Roymano

(TSK LiMa) se je uvrstila na tretje mesto.

Med mladinci je državni prvak postal Bor Pritrznik (TSK LiMa), med veterani Miran Pristavec (PD Žirovnica) in med veterankami Alenka Lukič. V Mariboru je hkrati potekal še tekaški vzpon, na katerem je bil najhitrejši Janez Klančnik (K24 Ultratrail Team) s časom 31:07.

Uspešni tudi v svetovnem pokalu

Na nedavni četrti tekmi svetovnega pokala v turnem smučanju v Villarsu v Švici sta Rea Kolbl in Luka Kovačič v mešanih štafetah osvojila deveto mesto in s tem izenačila največji slovenski uspeh v tej disciplini. »Lahko rečem, da so se stvari

dobro sestavile. Najprej je bila na sporedu štafeta, na kateri sva z Reo dosegla najboljši rezultat do zdaj, z malo sreče pa bi lahko posegla tudi nekaj mest više, kar me navdaja z veliko optimizma za naprej. Po dnevu počitka je sledila posamična tekma, kjer so pripravili res odlično progo, na kateri smo imeli vsi enake možnosti, kar se je tudi odrazilo v majhnih razlikah v rezultatih, zato sem vesel 30. mesta, saj je bila tokrat na startu najboljša moška konkurenca letos. Počutje in forma sta očitno v vzponu, tako da se že veselim nadaljevanja sezone, ker še nismo rekli zadnje besede,« je povedal najizkušenejši reprezentant Luka Kovačič.

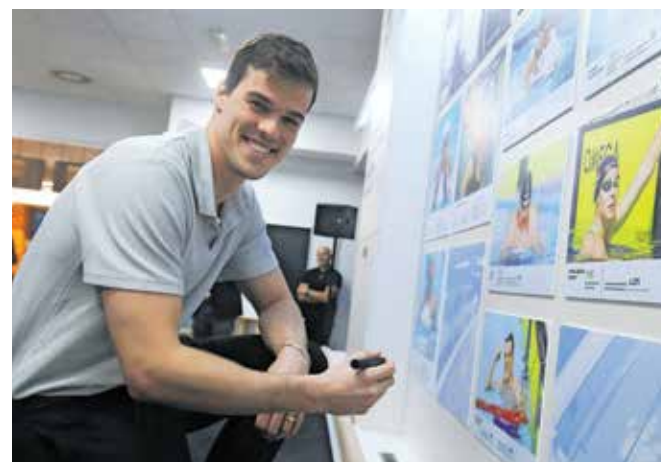
Klara Velepec in Maj Pritrznik sta se 3. in 4. februarja udeležila druge tekme mladinskega svetovnega pokala v tej sezoni v italijanskem Bormiu. V mešanih štafetah sta bila sedma, v sprintih pa se je Maj uvrstil na sedmo in Klara na 11. mesto. Obe disciplini bosta tudi na olimpijski premieri tekmovalnega turnega smučanja na zimskih olimpijskih igrah v Milanu in Cortini leta 2026. Druga tekma mladinskega svetovnega pokala je bila prva tekmovalna preizkušnja mladinskega dela reprezentance po evropskem prvenstvu, kjer je Klara Velepec postala mladinska evropska podprvakinja in je osvojila tudi prvo medaljo v turnem smučanju za Slovenijo.

Stevens v Dohi osmi na svetu

V nedeljo se je v Dohi začelo svetovno prvenstvo v plavanju. Gorenjci smo lahko ponosni na osmo mesto Petra Johna Stevensa, ki je pred nedavnim pristal na steni slavnih v pokritem olimpijskem bazenu v Kranju.

KLARA MRAK

Doha – Slovenski plavalec Peter John Stevens, ki je dolgo treniral v kranjskem Triglavu, med študijem v ZDA na univerzi Tennessee, zdaj pa v Trstu, je na svetovnem prvenstvu v Dohi s časom 27,07 sekunde osvojil osmo mesto na 50 metrov prsno, s čimer je ponovil lanski uspeh iz Fukuoke. Arabski polotok lahko zapusti zelo zadovoljen, saj je na SP popravil osebni rekord na 50- in 100-metrski razdalji v prsnem slogu. A njegovi cilji v letošnji sezoni ostajajo visoki, saj napoveduje tudi boj za pot na olimpijske igre v Parizu. Verjetno bo o tem odločal nastop na

Peter John Stevens se je pred kratkim mudil v ljubem mu Kranju, kjer se je z veseljem podpisal na steno slavnih.

/ Foto: Gorazd Kavčič

evropskem prvenstvu junija v Beogradu.

Čeprav si je letos želel priti še višje kot lani v Fukuoki,

mu je torej uspelo le izenačenje lanske uvrstitve, osmega mesta. V polfinalu je s 27,04 dosegel sedmi čas,

najhitreje pa je plaval v kvalifikacijah, ko je s 26,79 krepko izboljšal osebni rekord. Vsekakor pa je Stevens znova našel stik s svetovnim vrhom, kar je dokazal s finalom na zadnjih dveh prvenstvih. »Ponovil sem izid iz Fukuoke, dosegel dva osebna rekorda in kaže dobro, zato sem z nastopi tukaj zadovoljen. Za mano pa je bolezen, ki mi je vzela nekaj moči. Želim si, da bi kot nekoč iz starta v start napredoval, ne pa padal, kot se mi je zgodilo tu. Najbolje sem se počutil ob prvem startu, danes pa sem bil že malo utrujen. Seveda pa sem še kako zadovoljen s prvenstvom,« je po sredinem uspehu povedal Stevens.

Za več milijonov terjatev

Stečajna upravitelja sta v minulih dneh objavila osnovna seznama preizkušenih terjatev kranjske družbe Rešet in njene hčerinske družbe Ekol, ki sta od lani v stečaju.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Lastnik obeh družb je Jurij Krč, sicer tudi lastnik gradbene družbe Gratel in družbe Garnol, ki je večinska lastnica operaterja T-2.

Upniki družbe Rešet so prijavili za 49 milijonov, skupaj s kapitaliziranimi obrestmi in pravnimi stroški pa dobrih 75 milijonov evrov terjatev. Od tega je slabih šest milijonov evrov prerokanih.

Stečaj je leta 2020 zaradi neporavnanih obveznosti iz leta 2008 zahtevala takratna Družba za upravljanje terjatev Bank (DUTB). Terjatev ji je odstopila NLB, ki je Rešet u odobrila posojilo v višini šest milijonov evrov, s kasneje sklenjenimi aneksi pa skupno okoli osem milijonov evrov.

Upniki družbe Rešet so skupaj s kapitaliziranimi obrestmi in pravnimi stroški prijavi za dobrih 75 milijonov evrov, upniki Ekola pa za slabih 30 milijonov evrov terjatev.

DUTB je bil konec leta 2022 pripojen Slovenskemu državnemu holdingu (SDH), s čimer je ta postal tudi največji upnik. Kot je razvidno iz osnovnega seznama terjatev, ki ga je 6. februarja na Ajpesu objavil stečajni upravitelj, ima prijavljenih skupno za okoli 23 milijonov evrov terjatev, od tega za deset milijonov evrov zavarovanih z ločitveno pravico.

Med upniki je tudi družba T-2, ki ima za dobrih

V obeh družbah se začinjajo postopki unovčevanja premoženja. / Foto: Gorazd Kavčič

osem milijonov evrov terjatev, med drugim tudi na poslovnih deležih povezanih družb Lokainvest in Ekol ter poslovnem deležu družbe Rešet, ki pa jo stečajni upravitelj prereka, češ da ta ne predstavlja stečajne mase. Za slabih 11 milijonov evrov terjatev ima tudi družba Ekol, ki je prav tako v stečajnem postopku in je nastopala kot porok pri sklepanju kredita pri NLB ter kasneje sklenjenih aneksov. Upravitelj sicer prijavljeno terjatev delno prereka, saj tudi Rešet do Ekola izkazuje nasprotne terjatve v višini 4,3 milijona evrov.

Kot kaže konec januarja objavljeno poročilo stečajnega upravitelja, neunovčena stečajna masa družbe znaša dobre tri milijone evrov. Poleg poslovnega deleža v družbi Lokainvest v vrednosti 1,3 milijona evrov ima namreč družba v

lasti tudi nepremičnini v Suhadolah in Šenčurju, ki sta skupaj ocenjeni na nekaj več kot 1,7 milijona evrov.

Med upniki tudi zaposleni

Predlog za stečaj Ekola je leta 2020 podal DUTB, postopek pa se je po pripojitvi DUTB nadaljeval z njegovo pravno naslednico

Slovenski državni holding (SDH) je največji upnik družbe Rešet. Kot je razvidno iz osnovnega seznama terjatev, ima prijavljenih skupno za okoli 23 milijonov evrov terjatev, od tega za deset milijonov evrov zavarovanih z ločitveno pravico.

SDH. Terjatve je na takratni DUTB prenesla NLB, pri kateri je Ekol sklenil za slabega pol milijona evrov kredita.

Osnovni seznam preizkušenih terjatev družbe Ekol kaže na 19 milijonov evrov, skupaj s kapitaliziranimi

obrestmi in pravnimi stroški pa 29,85 milijona evrov terjatev. Največji upnik je SDH s 23 milijoni evrov prijavljenih terjatev. Med upniki so poleg družbe T-2 tudi Gratel, Lokainvest in Rešet, ki so nastopali kot poroki pri najemu kredita in imajo do stečajnega dolžnika pogojne terjatve, v primeru, da bodo v skladu s kreditno pogodbo

izpolnili kreditne obveznosti Ekola. Med sicer 41 upniki je tudi 13 nekdanjih zaposlenih, ki terjajo neizplačane plače in odpravnine.

V obeh družbah se začinjajo postopki unovčevanja premoženja.

DOBRO JE VEDETI

Višja stopnja za obdavčitev najemnin

CVETO ZAPLOTNIK

Davčni zavezanci, ki so lani kot fizične osebe oddali v najem premoženje ali nepremično premoženje drugi fizični osebi, morajo najkasneje do 28. februarja oddati finančni upravi napoved za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem. Napovedi jim ni treba vložiti, če so kot fizične osebe – etažni lastniki – oddali v najem skupne prostore v večstanovanjski stavbi (npr. hišniško stanovanje) preko upravnika stavbe, saj v tem primeru že upravnik v njihovo breme plača dohodnino. Med nepremično premoženje sodijo zemljišča, sobe, stanovanja in hiše, med premoženje pa oprema, bivalniki, avtometri, priklopnice za kampiranje in druga prevozna sredstva.

Pri obdavčitvi lanskih dohodkov, doseženih z oddajanjem premoženja v najem, je v primerjavi s predlani edina sprememba višja, 25-odstotna davčna stopnja. Leto prej je bila stopnja 15-odstotna, v letih 2020 in 2021 27,5-odstotna, še prej 25-odstotna. Davčni organ

bo pri izračunu dohodnine od najemnine za lani priznal normirane stroške v višini 10 odstotkov dosežene dohodka, kar je enako kot leto prej in manj kot v letih 2020 in 2021, ko je priznal normirane stroške v višini 15 odstotkov. V dohodek se ne všteta obratovalni stroški, ki jih za najeto premoženje plačuje najemnik.

Najemodajalec lahko namesto normiranih stroškov uveljavlja dejanske stroške vzdrževanja premoženja, vendar mora to dokazati z računi. Med takšne stroške sodijo vzdrževalna dela, ki so potrebna za ohranjanje uporabne vrednosti premoženja – beljenje prostorov, zamenjava dotrajanih talnih oblog, popravilo odtokov, zamenjava razbitih oken ... Če je dohodek dosegel z oddajanjem kmetijskega in gozdnega zemljišča ali s podnajemom, ne more uveljavljati ne normiranih in ne dejanskih stroškov.

Obdavčitev je ceduralna, kar pomeni, da je odmerjena dohodnina (praviloma) dokončen davek in se ne všteta v letno dohodninsko osnovo.

Izteka se čas za prijavo napovedi Fursu

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Dne 28. februarja se izteče rok za prijavo davčnih napovedi za več skupin zavezancev. Takrat namreč poteče rok za vložitev napovedi za odmero dohodnine od dohodkov iz kapitala (dobička od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov, obresti na

denarne depozite, drugih obresti in dividend), dohodka iz oddajanja premoženja v najem ter napovedi za odmero davka od dobička od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov.

Vloge in opisi storitev so natančneje predstavljeni na spletni strani Finančne uprave, napovedi pa je možno oddati tudi elektronsko prek sistema eDavki.

V obtoku malo ponarejene gotovine

Ljubljana – Verjetnost, da bi v Sloveniji prejeli ponarejene evrske bankovce, ostaja majhna. Banka Slovenije v sodelovanju s Policijo sicer ugotavlja, da se je lani število ponarejenih bankovcev, umaknjenih iz obtoka, v primerjavi z letom 2022 sicer nekoliko povečalo. Leta 2022 so jih umaknili 952, lani pa 1108. Kljub temu pa tako delež ponarejenih kot tudi skupna vrednost ponarejene evrske gotovine v obtoku ostajata nizka. Med kovanci je najpogosteje ponarejen kovanec apoena dva evra, pri bankovcih pa se povečuje število umaknjenih apoenov višjih vrednosti, torej sto, dvesto in petsto evrov. Skupna vrednost odkrite ponarejene evrske gotovine je lani znašala malenkost manj kot sto tisoč evrov.

Poslovanje Krke v lanskem letu

Novo mesto – Po prvi neredirani oceni poslovanja je Skupina Krka lani ustvarila 1,8 milijarde evrov prihodkov od prodaje oz. pet odstotkov več kot v letu 2022. Gre za največjo prodajo v zgodovini podjetja. Čisti dobiček skupine pa se je zaradi negativnih tečajnih razlik zmanjšal na 311,2 milijona evrov.

Lani 1,6-odstotna gospodarska rast

Bruto domači proizvod se je v lanskem letu povečal za 1,6 odstotka. Gre sicer za prvo oceno, natančnejši podatek o lanski gospodarski rasti bo znan avgusta.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Statistični urad Republike Slovenije (Surs) je ta teden objavil še podatke o BDP za zadnje lansko četrtletje. Po tem, ko smo v prvih treh četrtletjih zabeležili 1,1-, 1,7- in 1,3-odstotno rast, je letna rast v zadnjem trimesečju znašala 2,2 odstotka. Domača potrošnja se je zvišala za 0,7 odstotka, končna potrošnja pa za 2,2 odstotka. Bruto investicije so se zmanjšale za 4,2 odstotka, k njihovu upadu

pa je prispevalo zmanjšanje zalog. Medtem so se bruto investicije v osnovna sredstva dvignile za 9,1 odstotka, pri čemer so imele največji vpliv investicije v gradbene objekte. Kot še navaja Surs, se je potrošnja gospodinjstev povečala za 1,2 odstotka.

Po prvi oceni se je tako BDP v lanskem letu povečal za 1,6 odstotka. Ocena sicer temelji na združevanju četrtletnih podatkov. Kot so povedali na novinarski konferenci Statističnega urada,

bo natančnejša ocena znana konec avgusta.

»K rasti BDP so pozitivno prispevale bruto investicije v osnovna sredstva (po-

V prvih treh četrtletjih lanskega leta smo zabeležili 1,1-, 1,7- in 1,3-odstotno rast BDP, v zadnjem trimesečju pa je letna rast znašala 2,2 odstotka.

večale so se za 9,5 odstotka) in končna potrošnja gospodinjstev, ki se je dvignila za 1,3 odstotka. Negativno je na rast BDP vplivalo zmanjšanje zalog, in sicer

za 4,4 odstotne točke. Zunanje povpraševanje (izvoz) se je zmanjšalo za 2,0 odstotka, uvoz pa za 5,1 odstotka. Zaradi izrazitejšega

upada uvoza v primerjavi z izvozom se je zunanjetrgovinski presežek povečal in k rasti BDP prispeval 2,8 odstotne točke,« ugotavljajo na Statističnem uradu.

Ste jo videli

Dušanko Rozinger iz Gorenje vasi so nazadnje videli v ponedeljek zjutraj.

SIMON ŠUBIC

Gorenja vas – V Gorenji vasi že več dni pogrešajo 40-letno Dušanko Rozinger. Do včeraj popoldne, ko to poročamo, je kljub obsežni iskalni akciji še niso našli, zato policija za pomoč prosi tudi javnost. Nazadnje so jo videli v ponedeljek okoli 8. ure na domačem naslovu. Visoka je okoli 155 centimetrov, močnejše postave, ima do ramen segajoče rdeče lase in nosi črna očala. Kakšna oblačila ima na sebi, ni znano. Ob tem pojasnjujejo, da gre za osebo, ki je potrebna pomoči in nujne zdravstvene oskrbe.

Že v ponedeljek zvečer so pogrešano iskali na območju Sestranske vasi. Škofje-loški policisti so s pomočjo vodnikov reševalnih psov, reševalcev iz vode, potapljačev in gasilcev iz Gorenje vasi, Škofje Loke in Kranja preiskali območje, vendar je niso našli. V torek so iskalno akcijo nadaljevali na širšem območju Poljanske Sore. »Pogrešane osebe žal nismo

Pogrešana Dušanka Rozinger / Foto: Pu Kranj

našli. Svojci občane prosijo, da pregledajo območja okoli svojih hiš, posesti, kleti ali ostalih zapuščenih objektov, saj obstaja možnost, da bi se pogrešana oseba kam zatekla,« so gorenjevaški gasilci zapisali na svoji Facebook strani.

Škofje-loški policisti prosijo vse, ki bi karkoli vedeli o njej, naj podatke sporočijo na najbližjo policijsko postajo ali Policijsko postajo Škofja Loka (04/502 37 00) oziroma pokličejo na številko 113 ali anonimni telefon 080 1200.

V iskalni akciji so pregledali tudi širše območje Poljanske Sore. / Foto: PGD Gorenja vas/Facebook

Na avtocesti nadzirali tudi poklicne voznike

SIMON ŠUBIC

Kranj – V torek so gorenjski policisti na gorenjski avtocesti v sodelovanju z usposobljenimi strokovnjaki za tehtanje vozil in predstavniki finančne uprave izvedli poostren nadzor nad vozniki tovornih vozil, avtobusov in tudi osebnih avtomobilov. Kontrolirali so 109 voznikov, od tega 73 voznikov tovornih vozil, dva voznika avtobusa in 34 voznikov avtomobilov. Stehali so 25 tovornih vozil. Policisti so pri voznikih tovornih vozil

ugotovili štiri kršitve zaradi izrabljenih ali neustreznih pnevmatik, tri kršitve zaradi prekomerne obremenitve vozil in šest kršitev zaradi neupoštevanja prometne signalizacije. En voznik ni označil izrednega prevoza. Pri voznikih osebnih avtomobilov pa je bil en voznik pozitiven na prepovedano drogo in so mu odredili strokovni pregled, en voznik pa je vozil v času veljavnega ukrepa prepovedi vožnje, zato so mu vozilo zasegli. Bil je tudi pod vplivom alkohola (0,92 mg/l).

Tatu hitro prijeli

Kranj – Kranjski policisti so v ponedeljek popoldne pridržali 31-letnega osumljenca, ki je pred tem vlomil v avtomat z napitki in iz njega pobral kovance, kasneje pa si v proizvodni hali prilastil tudi električno orodje.

Oproščen krivde za nesrečni padec bivšega župana

Na kranjskem sodišču se je končalo sojenje nekdanjemu tehničnemu vodji smučišča Krvavec Antonu Jeriču, ki ga tožilstvo obtožuje, da je bil odgovoren za hudo smučarsko nesrečo nekdanjega kranjskega župana Mohorja Bogataja na krvavškem smučišču pred sedmimi leti.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Zdaj že upokojeni tehnični vodja smučišča Krvavec Anton Jerič ni odgovoren za hudo nesrečo, ki se je nekdanjemu kranjskemu županu Mohorju Bogataju na krvavškem smučišču pripetila pred sedmimi leti, je v torek odločilo kranjsko okrožno sodišče. Sodnica Andrijana Ahačič je obdolžena Jeriča oprostila obtožbe storitve povzročitve splošne nevarnosti, ker naj iz malomarnosti ne bi poskrbel za ustrezno varnost proge, česar ga obtožuje kranjsko tožilstvo. Sodba še ni pravnomočna; obramba je z njo seveda zadovoljna, medtem ko je okrajna državna tožilka Nika Omahen Ušeničnik napovedala, da bo o morebitni pritožbi še razmislila. Za to ima časa osem dni po razglasitvi sodbe.

Zapeljal na snežni žleb

Konec januarja 2017 je Bogataj takoj po odprtju smučišča na delu proge št. 17, kjer je še manjkala ločevalna ograja, zapeljal na sosednjo progno št. 18, ki je bila pripravljena za tekme svetovnega pokala v telemark smučanju. V izteku proge je zapeljal v snežni žleb, ki so ga zgradili večer prej. Grdo je padel in pri tem utrpel hude poškodbe glave.

Po končani preiskavi je kranjsko okrožno tožilstvo vložilo obtožnico zoper tedanjega tehničnega vodjo smučišča Antona Jeriča z očitkom, da naj bi storil kaznivo dejanje povzročitve splošne nevarnosti iz malomarnosti, ker ni pravočasno poskrbel za postavitev ločevalne ograje med obema smučarskima progama, kar je omogočilo oškodovancu, da je zapeljal na zaprto progno in se hudo poškodoval.

Sojenje trajalo šest let

Kazenski postopek se je na kranjskem okrožnem sodišču začel že leta 2018 in se je z oprostilno sodbo končal ta teden. V dolgotrajnem sojenju so med drugim angažirali tudi tri sodne izvedence, in sicer smučarske in medicinske stroke ter za fiziko, ki je podal oceno, s kakšno hitrostjo je Bogataj, ki je bil sicer do nesreče redni obiskovalec krvavškega smučišča, zapeljal na tekmovalno progno in posledično na

Snežni žleb na Krvavcu, na katerega je konec januarja 2017 zapeljal nekdanji kranjski župan Mohor Bogataj

/ Foto: Gorazd Kavčič

snežni žleb. Po njegovi oceni je oškodovanec smučal s hitrostjo med 44 do 49 kilometrov na uro.

Na zadnji obravnavi je sodna izvedenka smučarske stroke Urška Zrnko ocenila, da se Bogataj najverjetneje ne bi znašel na proggi za tekmovalje v telemark smučanju, če bi bila ločevalna ograja

smučišča in zagotavljanje varnosti smučarjev. Njegova malomarnost in opustitev dolžnosti sta prispevali k nastanku nesreče, ki bi jo s pravilnim izvajanjem nalog lahko preprečilo,« je dejala in poudarila, da je več prič razkrilo pomanjkljivosti in nepravilnosti pri delovanju smučišča tistega dne.

»Oškodovanec je vedel, da je progna 18 zaprta, in je kljub temu zapeljal nanjo, čeprav so ga nadzorniki звоčno in z gibi skušali ustaviti in ga opozarjali na nevarnost. Očitno je, da je oškodovanec zavestno prekorachil hitrost in namenoma zapeljal na zaprto progno,« je opozoril odvetnik Andrej Krašek.

ja postavljena. Na vprašanje Jeričevega zagovornika Andreja Kraška pa je odgovorila, da ni predpisano, kako morajo biti proge med seboj ločene. Glede na to, da so na delu, kjer ni bilo ograje (njena postavitev se je zavlekla, ker je v vrtalniku lukenj za postavitev količkov zmanjkalo bencina), trije nadzorniki opozarjali na zaprtje proge, pa je ocenila, da bi načeloma moralo tudi to zadoščati.

Tožilka vztrajala pri obtožbi

Okrajna državna tožilka Nika Omahen Ušeničnik je kljub temu v končni besedi vztrajala, da je Jerič odgovoren za Bogatajevo nesrečo. »Kot tehnični vodja smučišča je bil odgovoren za pravilno pripravo

Sodišču je zato predlagala, da obdolženemu izreče pogojno kazen zopora v trajanju deset mesecev s preizkusno dobo dveh let. »Glede na resnost kršitve varnostnih predpisov na smučišču je pomembno, da se izreče sankcija opominjalne narave tudi kot opozorilo drugim upravljavcem smučišč, da morajo dosledno upoštevati predpise in s tem zagotavljati varnost obiskovalcev, da se podoben primer v prihodnje več ne pripeti,« je poudarila.

Obramba zavrnila očitke

Jeričev zagovornik Andrej Krašek pa je v zaključni besedi navedbe tožilke zavrnil. Poudaril je, da je Jerič kot tehnični vodja smučišča objektivno storil vse, kar je mogoče pričakovati od zelo

skrbne osebe na njegovem delovnem mestu. Pred začetkom obratovanja smučišča je osebno pregledal celotno smučišče, delavcem, ki so postavljali ograjo, pa je izrecno naročil, da jo morajo postaviti pred začetkom obratovanja smučišča. Poleg tega je pred začetkom obratovanja po telefonu ponovno preveril, ali je ograja postavljena, delavci pa so mu zagotovili, da potrebujejo le še nekaj minut in da bo ograja zagotovo postavljena pred začetkom obratovanja smučišča. Za povrh je tudi zagotovil prisotnost treh nadzornikov na mestu postavljanja ograje, ki imajo pooblastila in so sami po sebi tudi način ločitve med dvema progama. »Po drugi strani je oškodovanec vedel, da je progna 18 zaprta, in je kljub temu zapeljal nanjo, čeprav so ga nadzorniki звоčno in z gibi skušali ustaviti in ga opozarjali na nevarnost. Očitno je, da je oškodovanec zavestno prekorachil hitrost in namenoma zapeljal na zaprto progno,« je opozoril odvetnik, ki je predlagal izrek oprostilne sodbe.

Več okoliščin v prid obtoženemu

Sodnica Andrijana Ahačič je nazadnje odločila, da Jeriča oprosti krivde zaradi pomanjkanja dokazov. Kot je obrazložila, je bilo v obsežnem dokaznem postopku izpostavljenih kar nekaj okoliščin, ki govorijo v prid obdolženega. Mednje je poleg hitrosti njegovega smučanja uvrstila tudi seznanjenost Bogataja, da je progna št. 18 zaprta, da so bili na delu brez ločevalne ograje prisotni trije nadzorniki. »Res ni bila ločevalna ograja postavljena, kot bi morala biti, a tudi prisotni nadzorniki niso mogli vedeti, da bo v vrtalniku zmanjkalo bencina,« je pojasnila.

Obramba se je že v sodni dvorani izrekla, da se na sodbo ne bo pritožila, medtem ko je tožilka dejala, da se bo o morebitni vložitvi pritožbe odločila v predpisanem roku osmih dni.

Bogataj sicer v kazenskem postopku ni uveljavljal premoženjskopravnega zahtevka, kot smo izvedeli, se tudi ni odločil za odškodninsko tožbo zoper Jeriča oziroma Rekreacijsko turistični center Krvavec.

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Srčnost Mlinarjeve Tončke

Z razstavo Mlinarjeva Tončka, ki ta čas poteka na hodniku Občine Železniki, domači fotografski mojster Aleksander Čufar prikazuje srčnost 90-letne domačinke Antonije Thaler, hkrati pa se dotakne tudi svojih življenjskih preizkušenj.

ANA ŠUBIC

Aleksander Čufar iz Železnikov je fotografski mojster z več kot 1500 nagradami, ki je do pred nekaj let, ko so ga začele pestiti zdravstvene težave in posledično vse hujša gibalna oviranost, najbolj užival ob fotografiranju pokrajine, narave in živali. Kljub temu fotoaparata ni odložil, pač pa je v svetu fotografije našel nove izzive. Odkar so mu leta 2021 s pomočjo dobrodelnih akcij postavili hišno dvigalo, sin pa mu je kupil skuter, se med vožnjo po Železnikih večkrat ustavi, poklepeta z domačini in jih na koncu še fotografira. »Veliko ljudi mi je pomagalo do dvigala in zdaj sem jih že ogromno poslikal in jim podaril fotografije.« Med nastalimi posnetki še posebej izstopajo fotografije Antonije Thaler s Češnjice, Mlinarjeve Tončke, s katero sta v zadnjih dveh letih in pol ustvarila bogat cikel fotografij. Del

si jih še do 29. marca možno ogledati na razstavi na hodniku Občine Železniki.

Vrhunski model

Povod za razstavo je bilo Tončkinih 90 let, ki jih je praznovala konec decem-

Čufarjeva Kofetarica
/ Foto: Aleksander Čufar

bra. »Gospa je vrhunski model,« jo je pohvalil fotograf. Že takoj ob njenih prvih posnetkih je začel razmišljati, kaj bi še lahko posnela. »Ker

je bila s slikami zadovoljna, sva se zmenila, da bova še kaj naredila,« je razložil Čufar, Tončka pa je dodala: »Če je pravi fotograf, je slika tudi.« Kasneje jo je fotografiral pri različnih dnevnih opravilih, ki jih opravi kljub svojim častitljivim letom. Tončka velja za legendo, ki se je kar 18 let, vse do lani, s triciklom vozila na polje v sosednjo Dašnico, kjer živi Čufar. Seveda jo je fotografiral tudi na triciklu, na katerem je v košari domov vozila pridelke, pa na njivi s krompirjem, na njenem domačem vrtu, v rožah, ob domačem kozolcu s košem na hrbtu, na lesenih stopnicah s šopkom bezga v rokah, med pletenjem ob krušni peči ...

Fotografije so večinoma nastale spontano. »Fotografiral me je povsod, kjer me je dobil. Odprem vrata, pa je bil zunaj. Ko sem se vračala domov, me je srečal in hitro rekel, kam naj stopim,« je spomine obujala Tončka, ki je Čufarju z veseljem pozirala. »Če nekdo tako uživa v fotografiranju, mu ne smeš brniti. Vse sem ga ubogala.« Ob tem je Čufar pristavil, da so se Tončkini domači pošalili, da bi bilo najbolje, da se preseli k njim, ker je edini, ki ga mama uboga.

Pozirala tudi kot Kofetarica

Njuna srečanja so bila večinoma naključna. »Gospo sem fotografiral tako, kot se je tisti dan uredila. Rada je barvito oblečena, njen zaščitni znak je ruta. Edino

Aleksander Čufar je na cikel fotografij z Antonijo Thaler zelo ponosen. / Foto: Simon Benedičič

takrat, ko sem jo fotografiral kot Kofetarico, sem jo prosil, da se preobleče,« je razložil fotograf. Prav fotografija, na kateri Mlinarjeva Tončka pozira kot znamenita Kofetarica Ivane Kobilca, mu je

»Uspelo mi je prikazati srčnost gospe Tončke, njen pristop do življenja, s fotografij prav žari optimizem,« pravi Aleksander Čufar, Tončka pa: »Če nekdo tako uživa v fotografiranju, mu ne smeš brniti. Vse sem ga ubogala.«

ena najljubših. »Prikazane fotografije so sicer narejene na povsem klasičen način,

s samo nekaj standardnimi objektivni, kar je tudi že redkost,« je dejal in poudaril, da je ključno, da zna fotograf ujeti pravo svetlobo.

Čufar je na cikel fotografij z Mlinarjevo Tončko zelo ponosen. »Uspelo mi je prikazati njeno srčnost, njen pristop do življenja, s fotografij prav žari optimizem.« Tončka je na vprašanje, kako ji je uspelo 90 let dočakati tako bistra in čila, odvrnila, da je pomembno, da vidiš delo in ga opravljaš z veseljem: »Veliko doto sem dobila od doma, ker so me naučili delati in spoštovati vse, kar je bilo.«

Odprla so se mu druga vrata

Čeprav je Čufar za terensko fotografiranje, kakršnega je poznal nekoč, sedaj

prikrajan, pa še naprej z velikim veseljem pritiska na sprožilec fotoaparata, le da je zdaj bolj omejen na lokalno okolje. »To, da me je prizemljilo, po domače rečeno, mi je odprlo druga vrata. Nekateri jih v težkih situacijah ne vidijo, ampak so. Včasih sem dobesedno norel naokoli, kaj vse bom še poslikal, to pač zdaj ni možno. Mi pa skuter, ki mi ogromno odvrne, omogoča, da grem med ljudi, rad se pogovarjam in slikam. Včasih tudi samo zanimivo okno z rožami ali pa škrlil, obdan z rjavim jesenskim listjem. Super slika.« Poleg t. i. »skuter fotografij«, kot jih imenuje sam, se posveča tudi računalniški obdelavi fotografij iz svojega bogatega arhiva in ustvarjanju novih kreativnih fotografij.

Mlinarjeva Tončka na triciklu / Foto: Aleksander Čufar

Kultura

Prešernovi nagrajenci ali Shod muz na kranjskem Parnasi 2024 v Kranju **Stran 14**

Zgodba

Matic Jezeršek o desetmesečni odpravi – na zahod, čez Atlantik **Stran 15**

Zanimivosti

Razstava Če v juho pade muha avtorjev Štefana Turka in Klarise Jovanović **Stran 16**

Od petka do petka

V SD so se odločili, da aprila izvedejo volilni kongres. Tanja Fajon do tedaj ostaja predsednica stranke. / Foto: Tina Dokl

Poslanci Anže Logar (na sliki), Eva Irgl in Dejan Kaloh niso podpisali izjave, da bodo do konca mandata ostali zvesti stranki SDS. / Foto: Primož Pičulin

V Sloveniji imajo odslej pravico voliti in biti voljeni tudi polnoletni, ki so zaradi intelektualnih in psihosocialnih ovir pod skrbništvom. / Foto: Tina Dokl

Švarc Pipanova vendarle podala odstopno izjavo

SIMON ŠUBIC

Aprila volilni kongres SD

V stranki SD, ki ji je po izbruhu afere z nakupom sodne stavbe v Ljubljani v februarju raziskavi javnega mnenja podpora volivcev strmoglavila na 2,6 odstotka, bodo predvidoma 13. aprila izvedli volilni kongres, torej še pred junijskimi evropskimi volitvami. Tako je na konferenci stranke v ponedeljek odločilo predsedstvo SD. Predsednica stranke bo do volilnega kongresa ostala Tanja Fajon. Zaradi afere je že odstopil glavni tajnik SD Klemen Žibert, ki ga je začasno nadomestil Matevž Frangež, predsednik konference SD in državni sekretar na gospodarskem ministrstvu. Kot je napovedal, je njegova glavna naloga poskrbeti, da se v stranki začnejo nujni procesi, potrebni, da bo »socialna demokracija glasno in jasno izražala svoja stališča do dnevnih vprašanj, aktivneje opozarjala na to, kar je zapisano v našem programu«.

Odstop in poročilo

Ministrica za pravosodje Dominika Švarc Pipan je ta teden izstopila iz stranke SD. Njeno vodstvo jo je zaradi afere s sodno stavbo pred časom pozvalo k odstopu z mesta ministrice in

tudi prekinilo komunikacijo z njo. Predsednik vlade Robert Golob, ki ga je SD pozval k razrešitvi Švarc Pipanove, je ministrično odstopno izjavo prejel šele včeraj in z njo takoj seznanil državni zbor. Že v torek pa je od pravosodne ministrice prejel tudi poročilo z njenimi ugotovitvami o spornem nakupu sodne stavbe v Ljubljani za 7,7 milijona evrov. Ne v Golobovem kabinetu ne ministrica vsebine poročila še nista razkrila oziroma komentirala. Premier bo sicer po dogovoru z vodstvom SD začasno sam prevzel vodenje pravosodnega ministrstva. Obenem so zagotovili, da SD ostaja v koaliciji, kar so kasneje pozdravili tudi v tretji koalicijski stranki Levici.

Zaveze niso podpisali trije poslanci SDS

Na poziv izvršilnega odbora stranke SDS s prejšnjega tedna, da naj njihovi poslanci podpišejo zavezo, da bodo do konca mandata tako v državnem zboru kot izven njega delovali kot člani SDS in člani njene poslanske skupine, se je odzvalo 24 od 27 poslancev stranke. Kot je razvidno iz njenega sporočila, zahtevane izjave do roka niso podpisali Dejan Kaloh, Eva Irgl in (pričakovano) Anže Logar, ki je z Irglovo soustanovitelj društva Platforma

sodelovanja. Prav politično udejstvovanje Logarja v tej platformi je bil tudi razlog, zakaj so v SDS od svojih poslancev zahtevali podpis omenjene zaveze. Izvršilni odbor stranke je namreč že konec lanskega leta ocenil, da ni nikakršnega dvoma, da Logar ustanavlja svojo stranko, predsednik SDS Janez Janša pa je v glasilu stranke razkril dogovor poslanske skupine, naj Logar do konca leta »razčisti in uredi statusne zadeve«. Janša je v sredo ocenil, da bo »očitno nastala samostojna poslanska skupina iz poslancev, ki ne sledijo več volji volivcev«.

V ponedeljek stavka operaterjev številke 112

Operaterji številke v sili 112 so za ponedeljek napovedali stavko, ki pa po zagotovitvi Sindikata ministrstva za obrambo ne bo ogrozila delovanja številke 112. Kot je pojasnil predsednik sindikata Marjan Lah, se operaterjem številke 112 že dolgo dogaja krivica pri plačah. Za primerljivim delovnim mestom zdravstvenega dispečerja v službi nujne medicinske pomoči na primer zaostajajo za šest plačilnih razredov. Ob tem je opozoril, da operaterji številke 112 »izvajajo zelo kompleksne naloge in niso navadni telefonisti«. Državni sekretar Rudi Medved, ki je operaterje pozval

k preložitvi stavke, se strinja, da se operaterjem dogaja krivica in da je njihovo delo podcenjeno, zato si ministrstvo prizadeva za ustrezno ovrednotenje njihovega delovnega mesta.

Volilna pravica tudi osebam pod skrbništvom

V soboto je začela veljati novela zakona o volitvah v državni zbor, ki pravico voliti in biti voljen omogoča tudi polnoletnim, ki so zaradi intelektualnih in psihosocialnih ovir v skrbništvu. Takšnih posameznikov je približno 3500. Uvaja tudi pravico do pomočnika, ki lahko tem volivcem pomaga izraziti volilno voljo. Nova ureditev bo veljala že na junijskih evropskih volitvah.

V Sloveniji lani najmanj rojstev doslej

V Sloveniji se je lani po časovnih podatkih državnega statističnega urada rodilo 16.800 otrok, kar je pet odstotkov manj kot predlani in najmanj od začetka beleženja podatkov leta 1922. Število umrlih se je zmanjšalo za pet odstotkov na 21.400. Najpomembnejši razlog za zmanjšanje števila rojstev v zadnjem času je zmanjšanje števila žensk v rodni dobi (med 15 in 49 let). Njihovo število se je med letoma 2000 in 2022 zmanjšalo za 18 odstotkov.

Slovinci v zamejstvu (942)

Kultura, draga si mi ...

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Tak je bil moto letošnje osrednje proslave v čast slovenskega kulturnega praznika, ki so jo na praznični večer v novem iKult središču pri celovski železniški postaji organizirale slovenske organizacije na Koroškem in generalni konzulat Republike Slovenije v Celovcu. S prazniku primernimi mislimi je proslavo začela predsednica Društva slovenskih pisateljev v Avstriji Amina Majetič, ki je tudi sama pesnica in pevka, potem pa so na oder prihajali slovenski umetniki, ki so bili lani nagrajeni z najvišjimi deželni priznanji za kulturo: kitarist Janez Gregorič in virtuoz na orglicah Arthur Ottowitz, igralka in pevka Katarina Hartman, pesnici Jana Haab in Vera Wutti - Incko ter mešani pevski zbor Podjuna iz

Pliberka, ki ga vodi Anja Kapun. Na velikem platnu so se vrstile fotografije nagrajenega fotografa Stefana Reichmanna, zavrteli pa so tudi kratki film Milene Olip, prav tako deželne nagrajenke, z naslovom Pogovor s preživelim. Film, ki pripoveduje

osebno zgodbo preživelega med pandemijo, je bil nagrajen na številnih mednarodnih festivalih. Čast osrednjega govornika je bila zapupana pevki in igralki Katarini Hartman, rojeni v zavedno slovenski družini. Njen pogled na kulturo, ki je

dejansko vse, kar nas obdaja in povezuje, tudi domovina, je sklenila s posebno prošnjo vsem, še posebej pa mladim, naj doma, med seboj in s svojimi otroki, govorijo slovensko. Tako kot sta njo in tri sestre učila mama in oče.

Postna prta v Celovcu in Ločah

Na začetku posta v številnih koroških cerkvah izobesijo tako imenovane postne prte. V celovski stolnici so v

sredo zvečer, med večerno mašo, ki jo je daroval škof dr. Jože Marketz, izobesili postni prt, ki ga je izdelala slovenska umetnica Eva Petrič. Tudi postni prt v dunajski stolnici je njeno delo. V nedeljo, 18. februarja, ob 17. pa bo v stolnici pogovor z umetnico. V cerkvi v Ločah/Latschach ob Baškem jezeru je tudi letos vsak dan med 8. in 16. uro na ogled postni prt, ki ga je leta 1991 izdelal Valentin Oman.

Pevka in igralka Katarina Hartman

/ Foto: Jože Košnjek

Pesnica Vera Wutti - Incko iz Borovelj

/ Foto: Jože Košnjek

Pesnica Jana Haab iz Celovca

/ Foto: Jože Košnjek

Po svetu

Umetna inteligenca

Pojav umetne inteligence (Artificial intelligence, AI) vzbuja vse večje vznemirjenje in razpravo po vsem svetu. Najbolj vznemirja možnost, da bi umetna inteligenca ogrozila »biološko inteligenco« človeka, ki jo je ustvaril ...

MIHA NAGLIČ

Kaj vse je UI

Kaj je umetna inteligenca (UI)? »Umetna inteligenca včasih tudi umetni ali strojna inteligenca se uporablja v računalništvu za inteligentne stroje kot nasprotje 'naravni' inteligenci ljudi in drugih živih bitij.« Področja UI so vsaj štirih: »1. vizualna inteligenca (prepoznavanje oblik, obrazov, prstnih odtisov ...) 2. govorna inteligenca (prepoznavanje govora, sinteza govora ...) 3. manipulativna inteligenca (nadzor gibanja robotske roke, nadzor nožnih mehanizmov ...) 4. racionalna inteligenca (ekspertni sistemi, zbirke podatkov ...)« Naštetimo še nekaj najbolj znanih primerov uporabe UI: 1. Program »Chinook« svetovni prvak v dami. 2. Razni internetni iskalniki (Google, Yahoo, Najdi.si ...). 3. Šahovski program »Deep blue«, ki je leta 1997 premagal Garija Kasparova. 4. Strojno prevajanje naravnih jezikov, na primer Google Translate.

Prepoznavanje pisave, govora, prstnih odtisov, obrazov, glasu ... 5. Napovedovanje vremena, dobička, prodaje ... 6. Videoigre. Igra se izboljšuje med igranjem. 7. Umetna inteligenca na trgu

dela ... (Vir: geslo Umetna inteligenca na Wikipediji)

Gašper Beguš o vprašanih UI

O vprašanih UI je na voljo veliko objav v medijih. Ena boljših v zadnjem času je intervju z mladim znanstvenikom Gašperjem Begušem, ki je doma iz Škofje Loke, deluje pa v ZDA. Po stroki je jezikoslovec in strokovnjak za umetno inteligenco, zdaj je raziskovalec in docent na lingvističnem oddelku kalifornijske Univerze v Berkeleyju. Kako vidi prihodnost UI? »Nisem pesimističen, ko govorimo o tem, da kot družba ne bomo znali regulirati umetne inteligence in da bo to na kratak rok povzročila več negativnih kot pozitivnih izidov. Pravzaprav menim ravno nasprotno: umetna inteligenca ima med drugim enormen potencial za medicino, znanost, vodenje ali organizacijo dela, za pravno stroko in še za marsikaj. Seveda pa vsaka nova tehnologija prinaša izzive in probleme. Črnogled oziroma previden sem v dokaj znanstvenofantastičnem smislu: skrbijo me predvsem dolgoročne implikacije teh tehnologij. V bistvu gre za to, da ustvarjamo parainteligenca, ki je vzporedna biološki in ima seveda svoje prednosti. Zlorabe so tukaj neizogibne,

a kot družba imamo veliko vzvodov, da jih nadziramo. Ko pa razmišljamo dolgoročno in skozi bolj znanstvenofantastične leče, je perspektiva polarizirana na optimiste, ki menijo, da umetna inteligenca ne bo nikoli dosegla človeških sposobnosti in da nikoli ne bo pomenila eksistenčne nevarnosti za človeka, drugi pol, tako imenovani doomerski kamp, pa je prepričan, da nekaterih prednosti in potencialnih nevarnosti nebiološke inteligence ne smemo prezreti, saj lahko presežejo človeka in postanejo eksistenčna grožnja. V tem smislu se strinjam s slednjimi: že zdaj moramo razmišljati o tovrstnih možnih posledicah.« Vznemirja torej možnost, da bi UI postala inteligentnejša od ljudi. »Računalniki doslej niso delovali po principu človeških možganov. Kalkulator računa bolje kot jaz in tudi kot umetna inteligenca, a še zdaleč ni inteligen ten na enak način. Najnovejši jezikovni modeli pa imajo neke zamatke inteligence, ki je podobna naši, in zato moramo z njimi previdno ravnati. Ne pravim, da bi morali ustaviti razvoj, a moramo biti previdni. Kratkoročno gledano vidim predvsem veliko pozitivnih premikov in verjamem, da bomo lahko kot družba to uredili tako, da

se bo ta tehnologija razvijala v dobrobit človeštva. Na daljši rok pa se moramo zavedati, da se v tej tehnologiji skrivajo zamatke vzporedne inteligence, pri katerih moramo biti pazljivi, saj lahko ta začne presežati naše sposobnosti. Naj dam primer: poznamo računalniške viruse in napade na računalniške sisteme, a za vsakega slabega igralca, ki izvršuje te napade, imamo 10 dobrih hekerjev, ki jih nadzorujejo in preprečujejo njihove zločine. Če pa ustvarimo nekaj, česar ne razumemo in je bolj inteligentno od nas, se to ravnovesje podre. Prav v pisanju računalniške kode so ti najnovejši modeli umetne inteligence zares zmogljivi in v nekem trenutku jih morda ne bomo več razumeli, to pa lahko pomeni veliko nevarnost.« To je le začetek odličnega intervjuja Gregorja Kocijančiča z Gašperjem Begušem, ki je pod naslovom »Znanstvena fantastika je že postala del resničnosti« izšel v Mladini, št. 3, 19. 1. 2024.

Primer ChatGPT

Ko se je proti koncu leta 2022 pojavil famozni ChatGPT, ena od novjših oblik UI, mi je znanec posmehljivo napovedal, da bo ta kmalu prevzel tudi moje delo pisanja in urejanja besedil. Ga bo res?

Simbolični poskus upodobitve umetne inteligence (UI), ki jo je ustvaril človek, ta pa se ima za najvišjo kreacijo biološke inteligence / Foto: Wikipedija

Gašper Beguš (roj. 1988), slovenski jezikoslovec, predavatelj jezikoslovja in računalništva, doma iz Škofje Loke, zdaj živi in dela v ZDA. / Foto: Wikipedija

Logo umetnointeligentnega sistema ChatGPT, ki ga je razvilo kalifornijsko podjetje OpenAI in je prosto dostopen na spletu / Foto: Wikipedija

Nove knjige (724)

Vrnitev v Reims

MIHA NAGLIČ

»Kar se mene tiče, sem globoko v sebi ves čas čutil pripadnost nekemu razredu. Kar pa ne pomeni, da sem pripadal razredu, ki se zaveda samega sebe. Lahko se zavedamo pripadnosti razredu, ne da bi se ta razred dojemal kot razred ali kot 'razločno definirana skupina', vendar pa kot skupina, katere resničnost ljudje kljub vsemu izkusijo v konkretnih situacijah vsakdanjega življenja. Na primer, ko je mama naju z bratom v pouka prostih dneh odpeljala k ljudem, pri katerih je čistila. Medtem ko je delala, sva čakala v kuhinji in poslušala gospodaričo, ki ji je naročala, naj naredi to in ono, ter jo ogovarjala s pohvalami in grajami. (Nekoga dne ji je rekla: 'Zelo sem

razočarana; ne morem vam zaupati.' In mama je prišla v solzah v kuhinjo, prestrašila sva se, ko sva jo videla tako. In kakšen gnus še vedno čutim, ko se spet spomnim na to – ah! ta ton v glasu! –, do tega sveta, v katerem poniževanje zdrsnje z ustnic vsako sekundo, in sovraštvo, ki sem ga iz tistega časa ohranil do razmerij moči in hierarhičnih odnosov.) Predstavljam si, da so imeli pri Raymond Aronu doma hišno pomočnico in da mu v njeni navzočnosti nikoli ni prišlo na misel, da pa se je ona 'zavedala pripadnosti družbeni skupini', ki ni bila njegova, njemu, ki je najbrž igral tenis, medtem ko mu je ona likala srajce in na ukaz njegove mame pomila tla v kopalnici, njemu, ki se je pripravljal, da bo nadaljeval študij na

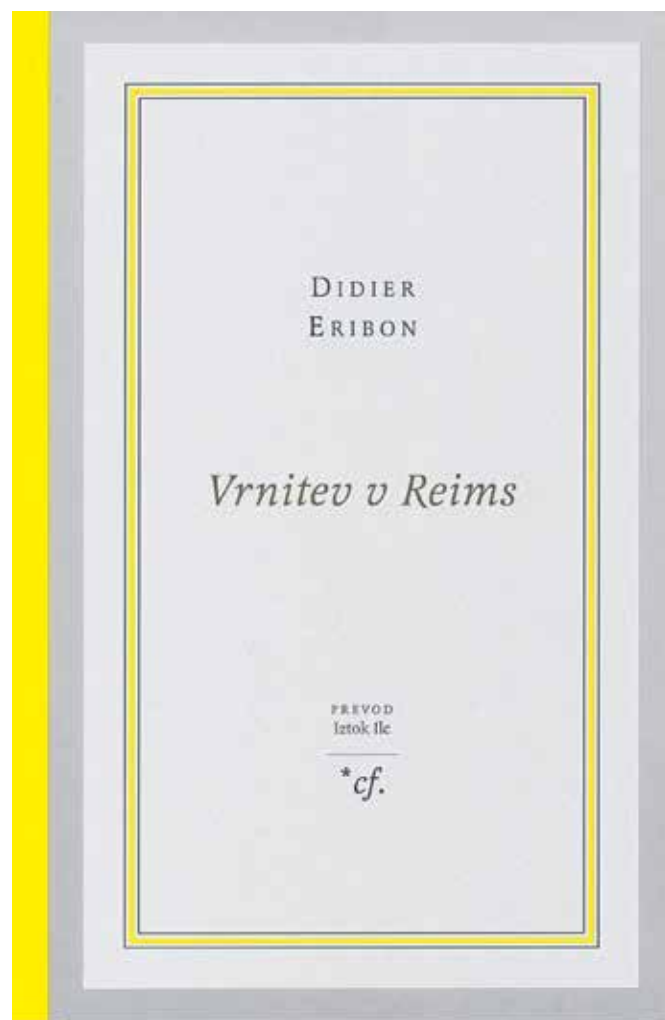
prestižnih šolah, medtem ko so se njeni otroci, njegovi vrstniki, pripravljali za delo v tovarni ali pa so tam že delali. Ko vidim njegove mladostne in družinske fotografije, se na njih kaže meščanski svet v vsem svojem samozadovoljstvu (samozadovoljstvu, ki se zaveda samega sebe, ni dvoma). In tega ni opazil? Niti za nazaj ne? In to naj bi bil sociolog!« (str. 74–75)

Didier Eribon, Vrnitev v Reims, prevedel Iztok Ilc, Založba /*cf., Ljubljana, 2022, 212 strani

Gornji odlomek je iz ene boljših knjig, kar sem jih prebral v zadnjih letih. Napisal jo je Didier Eribon, francoski filozof, sociolog, analitik francoske družbe in njenega intelektualnega življenja. Nekateri k njegovim

oznakam dodajajo še to, da je homoseksualec. Eno od vprašanj je, kaj se je v zadnjih desetletjih zgodilo z delavskim razredom, ki se je očitno odpovedal razrednemu boju in sprejel neoliberalno ideologijo. Ko je bil Didier še otrok, so tako rekoč vsi proletarci volili francosko KP, zdaj mnogi volijo Marine Le Pen. Zakaj? Ker naj bi družbe in razredov

sploh ne bilo več, so samo še atomizirani posamezniki, ki protestirajo kot »rumeni jopiči« ... Eden od neoliberalnih ideologov je bil tudi razvpiti Raymond Aron, ki ga Eribon kritizira v navedenem odlomku.

Prešernovi nagrajenci osebno

Shod muz na kranjskem Parnasi, v okviru katerega na slovenski kulturni praznik v Kranju poteka srečanje z aktualnimi Prešernovimi nagrajenci in nagrajenci Prešernovega sklada, je stalnica zadnjega desetletja. Dogodek v Prešernovo gledališče vsakič znova privabi številne ljubitelje kulture in umetnosti. V Galeriji Prešernovih nagrajencev je fotograf Tone Stojko prav tako že tradicionalno predstavil portrete letošnjih nagrajenk in nagrajencev.

IGOR KAVČIČ

Žlahтна tradicija praznovanja slovenskega kulturnega praznika v Kranju je zadnjih 15 let tudi obisk aktualnih Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada v okviru dogodka Shod muz na kranjskem Parnasi. Tudi tokrat je bilo tako, letošnji lavreati pa so najprej obiskali Galerijo Prešernovih nagrajencev in si ogledali svoje letošnje portrete, kot jih je skozi fotografski objektiv ujel Tone Stojko.

Letos je Stojko nagrajence fotografiral že 29. po vrsti. »To, da sem vsa ta leta imel možnost fotografirati in na ta način dokumentirati podobe nagrajencev, mi pomeni zelo veliko. Portreti so dokument časa in jih kot take tudi razumem,« je povedal fotograf in se portretirancem zahvalil za potrpežljivost: »Upam, da vas nisem zelo namučil. Menim namreč, da do dobrega rezultata pridemo s pogovorom in skupnim iskanjem likovnih elementov, s katerimi ste portretiranci izraženi na fotografijah. Lahko bi dejal, da ste soavtorji fotografij.«

Kultura in umetnost

Srečanje z nagrajenci se je tudi tokrat nadaljevalo v Prešernovem gledališču, kjer so letošnje nagrajence in nagrajence ter občinstvo v dvorani pozdravili in nagovorili kranjski župan Matjaž Rakovec, predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada dr. Jožef Muhovič in ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko. Če je Muhovič govoril o umetnosti kot nečem velikem in skrivnostnem, česar se ne da stisniti v recept, direktivo ali formulo, je Rakovec, vesel zaradi povezovanja kulture

in umetnosti v Kranju, med drugim na kulturno ministrico naslovil dolgoletno željo, da ministrstvo Prešernovo gledališče uvrsti v enakovreden kulturni položaj z drugimi podobnimi ustanovami v državi. Ministrica je med drugim spregovorila o simbolnem pomenu kulturnega praznika, s katerim potrjujemo, da je kultura enako pomembna kot država, njena skupnost in zgodovina. Poudarila je pomen bralne pismenosti in spodbujanje medsebojnega dialoga. »Pogum, da s svojim delom dajete nam, javnosti, občinstvu, tisto nekaj, s čimer lahko lažje razumemo sebe,« je še nagovorila nagrajenke in nagrajence.

Sledil je pogovor z nagrajenci, ki ga je tudi tokrat vodila publicistka in novinarka Patricija Maličev.

Igral je Jezuščka

Ob odsotnosti Prešernove nagrajenke Erike Vouk je ob njenem kratkem videoportretu njeno pesem Južna zatočišča prebrala igralka Prešernovega gledališča Vesna Slapar, v nadaljevanju pa je moderatorka pesnici in prevajalki posvetila posnetek pesmi La donna cannone italijanskega pevcica Francesca De Gregorija.

Prvi sogovornik je bil tako Prešernov nagrajenec Henrik Neubauer. Na vprašanje, kako je bilo popoldne sprejemu predsednice Nataše Pirc Musar na Brdu, je baletni plesalec, koreograf, režiser, publicist ter pedagog povedal, da so bile na mizi različne jedi, ki jih niti ne pozna. »Edina domača so bila jagnječja rebrca.« Na srečo se ni vpisal na diplomatsko šolo, je pa že pri osmih mesecih nastopil v vlogi nekoga, ki je zaznamoval ves svet. »To pa drži,

V Prešernovem gledališču so se predstavili: (z leve) Tomato Košir, Sara Kern, Ciril Horjak, moderatorka Patricija Maličev, dr. Henrik Neubauer, Miljana Cunta, Jana Zupančič in Nuška Drašček. / Foto: Primož Pičulin

v živih jaslicah, ki so jih nune pripravile na Golniku, kjer je takrat živela naša družina, sem nastopil v vlogi Jezuščka.«

Iz Avstralije in paradiznik

Med nagrajenci Prešernovega sklada je prva vprašanja dobila scenaristka in režiserka Sara Kern, ki je po nagrado prišla najdlje, iz Avstralije. Kako je v atmosfero filma Moja Vesna prenesla delčke daljše atmosfere iz svojega življenja? »Gre za vprašanje čutenja vsega. Vsi imamo v življenju izgube in se z njimi srečamo. Sama sem imela srečo, da jih nisem veliko doživela iz prve roke, so pa te bile v prejšnjih generacijah mojih staršev in starih staršev. Včasih se ni veliko govorilo o tem, morda pa je čas, da se tega naučimo. Čeprav umre ena oseba v družini, jih je umrlo toliko, kot je tistih, ki so ostali in ob tej smrti vsak drugače čustvujejo,« odgovarja režiserka, ki je v

filmu predvsem želela zajeti to atmosfero neizrečenega.

Kranjčan, grafični oblikovalec Tomato Košir, v katerega naročju je počivala njegova psička Miš, je na poziv, naj opredmeti ime Tomato, v nasprotju s svojimi zelo jasnimi in neposrednimi vizualnimi komentarji kranjskemu občinstvu v duhovitem tonu sporočil, da je bil menda spočet na paradiznikovi gredi na stari Planini, ko so bili tam še vrtovi. O tem, kje vidi več zagat, ko gre za vidna sporočila, v likovnih omejitvah ali samih zamislih na temo stanja sveta, pa je povedal: »Predvsem stremiš k temu, da izkoristiš medij. Gre za hitrost podajanja informacij. Pri časopisni naslovnici imamo sekundo in pol časa, da zajamemo bralca ali kupca. Ko ga imaš, potrebuješ še nekaj dodatnih sekund, da to skomuniciraš. Če ne dobiš ideje, moraš biti iskren in posel predati komu drugemu.« Hkrati pa dodaja, da pri tem nikoli ne smeš podcenjevati naročnikov ali bralcev.

Človek z velikim č

O bivanju v gledališki skupnosti je med drugim govorila dramska igralka Jana Zupančič, že dvajset let članica Mestnega gledališča ljubljanskega. »Če si tako dolgo časa v določeni gledališki družini, to pomeni veliko skupaj preživetega časa. Z nekaterimi delaš več, z drugimi manj, tudi po več let ne, z enim se celo povežeš in postaneš prijatelj in si z njimi zaupaš več. Rada imam iskrenost, tudi kadar

besede niso prijetne. Na prste ene roke lahko naštejemo ljudi, ki iskreno povedo, kaj si recimo mislijo o mojem delu.« Rada ima, da od režiserja začuti, da ji ta zauja, saj se potem lažje sprosti, vseh pa so ji tudi režiserji, ki ji pri oblikovanju vloge ne naredijo premajhne okvirja.

Stripar Ciril Horjak je že v Galeriji Prešernovih nagrajencev ob vseh mojstrih in poznavalcih z različnih pod-

pesniški zbirki Nekoč smo zašli, zdaj se vračamo odgovorila na vprašanje, kje smo, ko zaidemo, in kako se vrnemo. O tem, kako pesniki zmorejo svet razumeti širše in globlje kot drugi ljudje – in to potem ubesediti v pesem – pa: »Ne vem, od kod ta sposobnost. Kdaj se zdi, da je to lahкотen pogled na vse, kar se dogaja. Pesnik je sicer zelo sam in samota te poveže z ljudmi. In to ni stiska, to je svet, ki se odpre.«

»Predvsem je treba ljubiti to, ker delaš. Ni lepšega kot služba, ki jo rad opravljaš. In vesel moraš biti v življenju,« je recept za vitalnost pri svojih 94 letih podal Prešernov nagrajenec Henrik Neubauer.

ročij, ki skrbijo, da nam je življenje lažje in lepše, podal zanimivo misel: »Kulturo napravi lahko samo umetnik – iz človeka z malim č lahko napravi človeka z velikim č.« Pove, da nikoli ni deloval kot samostojni delavec v kulturi, ampak le kot samostojni podjetnik, o svojem alter egu dr. Horowitzu pa: »Direktor podjetja Ciril Horjak posle ureja podnevi, dr. Horowitz pa riše ponoči. Videti je, da sem očiten primer izkoriščanja človeka po človeku, samega po sebi.«

Pesem in petje

»Zaidemo, ko izgubimo stik s seboj in vsem, kar smo. To čutenje je nekaj, kar je bilo nekoč preprosto, pravzaprav je šlo za celo paleto čustev. Zdaj je to postalo nekaj zahtevnega, napornega, nekaj, kar ni več preprosto, ampak težko,« je pesnica Miljana Cunta ob svoji

Na vprašanje, kaj zanjo pomeni petje, je mezzosopranistka Nuška Drašček odgovorila: »Za velik del mene, ne le fizično ampak tudi psihično, je to neko naravno stanje, kot recimo dihanje.« Da na Prešernov dan že od jutra sliši violine in ji misli uhajajo k znameniti Smetanovi Vltavi. Ob tem, da prepeva različne glasbene žanre od popa do opere, pa poudari: »Vsaka skladba zahteva znanje in tehnično izpopolnjenost. Imela sem srečo, da sem se začela z druge strani in sem šele kasneje, ko sem se začela ukvarjati z operno vokalno tehniko, spoznala, da petje zahteva celo telo, ne le glas.« To je potrdila tudi v zaključku večera, ko je zapela čudovito La vie en rose (Življenje v rožnatem). Sledil je dolg aplavz, Nuški Drašček in vsem drugim nagrajenkam in nagrajencem.

Nagrajenka Prešernovega sklada režiserka Sara Kern in fotograf Tone Stojko / Foto: Primož Pičulin

Zgodba

Maček Fred je bil vedno na preži

»Vedel sem le, da želim priti čez Atlantik, s kom in kdaj, pa nisem imel natančno v načrtu. Prvi kilometri so bili peš, od Puštala do Mrzlega vrha. Smer je bila torej jasna: zahod, do Kanarskih otokov,« o začetkih skoraj desetmesečne odprave spregovori Matic Jezeršek.

KLARA MRAK

Posebni priprav pred odhodom, pravi 32-letni Škofjeločan, ni imel. Pred tem podvigom še ni bil na daljšem potovanju. »Največ po dva, tri tedne po Evropi, v Maroku. Sem pa ves čas imel željo, da bi šel. Prelomni trenutek se je zgodil, ko sem v službi dal odpoved, potem pa sem se le še moral odločiti, kdaj bom šel. Nobenih predpriprav nisem imel, cepljenja, dokupovanja opreme, le potni list sem dal izdelati,« pove.

Potem se je nekega četrtega sredi oktobra 2022 odločil, da gre na pot. Najprej peš do Mrzlega vrha, nato pa z avtoštopom do Italije in naprej do italijansko-francoske meje. »Na dan sem včasih imel po osem do deset štopov, zato neki globljih vezi z vozniki nisem vzpostavljaj,

z Balkana pa si s tem niso belili glave. Ukrajinci, Romuni, Poljaki, Srbi, z njimi sem se veliko prevozil.« Tudi sicer je spremenil predstavo o šoferjih, ljudeh, ki so stalno na poti. »Veliko od njih mi je razlagalo o družini, pokazali so mi fotografije žene, otrok. Ko sem se vračal, mi je Ukrajinec, s katerim sem se peljal, rekel, da že dve leti ni videl žene in da jo bo videl v tistem tednu, ko bo zaradi vojne v Ukrajini prvič lahko prišla na Poljsko. »Šel je delat za poljskega prevoznika in potem je prišla vojna in se ni mogel vrniti ...«

Osnovni cilj: prejadrti Atlantik

Na jadrnici, ki je v Brazilijo krenila s Kanarskih otokov, je skupaj s kapitanom in še dvema štoparjema, Nemcem in Poljakom, preživel dobrih šest tednov, si-

ponoči vidiš lučke v daljavi. Ta občutek neskončnosti se mi je zdel neverjeten. To, da ni nikjer nikogar, sploh pa ponoči. Nočno nebo je izjemno, res je temno kot v rogu. Po drugi strani pa je čez dan, ko je sonce, morje prelepo, najlepše modre barve, kar sem jo videl. To neskončnost sem občutil tudi, ko sem se šel kopat sredi oceana. Samo gledaš dol in se zavedaš, da je pod tabo štiri kilometre, predstavljaš si, da če bi zdaj prišel morski pes ...« Vprašam, ali so jih videli. »Ne, smo pa delfine, pa kakšno tuno smo ujeli, veliko je letečih rib. To so nekaj deset centimetrov dolge ribe, in ko skušajo pobegniti pred kakšno večjo ribo, cela jata skoči iz vode in dejansko leti, lahko tudi po petdeset metrov. Se pa kdaj ponoči zgodi, da se kakšna zadene v jadro in pade na palubo. Takrat jo je zasačil naš maček Fred in ni ji bilo rešitve ...« Omenjeni belo-oranžni muc, pravi Jezeršek, je bil velikokrat tudi terapija za vse člane posadke, ki jo je sicer vodil kapitan iz Nizozemske. »Kapitan ga je našel na Portugalskem in ga vzel s sabo. Tudi ko so bili močni valovi in smo bili nagnjeni na bok, se je Fred normalno sprehajal povsod, nič ga ni bilo strah. In predstavljate si: ko stotine milj od obale prileti ptič, sede na jadrnico, da bi malo počil ... in je ravno na tej barki maček, ki plane nanj. Bil je tudi malce terapevtski, ko si več tednov na jadrnici s istimi ljudmi, ga je bilo fino gledati, ko je ves čas skakal okrog in počel kakšne traparije. Tudi ponoči, ko si bil na straži, je bilo fino, da je prišel delat družbo.«

Matic Jezeršek na trekingu po gorovju Huayhuash, spodaj jezero Jauacocha, v ozadju gori Rondoy in Jirishanca / Foto: osebni arhiv

Kapitan je bil poseben tič

»Do 11. ure je pil kavo, od 11. ure naprej pa le še vodko in kokakolo zero. Vode ni pil nikoli. Glede tega, da popije na litre alkohola, je bil odkrit že na Kanarskih otokih, še preden smo se odpravili čez ocean. »Res je bil zanimiv, ko je bila prava mera alkohola, je bil zelo prijeten, ko ga je bilo premalo ali preveč, pa je postal po eni strani siten, po drugi pa otročji. Ni znal razčiščevati zadev, dostikrat se je kujal. A dobro je bilo to, da ko je imel dober dan, nas je veliko naučil. Ni razlagal po predpisih, ampak praktično. In čeprav smo bili sprva skeptični, ali iti z njimi v Brazilijo ali ne, se je to izkazalo za dobro potezo, četudi je bilo včasih naporno,« se dni na morju spominja Matic. Po štirih tednih jadrnanja (skupaj

so bili šest tednov, en teden na Kanarskih in en teden na Kapverdskih otokih), se mu je izpolnil cilj prepluti Atlantik. »Ko smo prišli do Brazilije, nisem točno vedel, ali grem domov ali bom ostal, časovno sem bil pa omejen do lanskega avgusta, ko se je brat poročil. No, vrnil sem se konec julija,« se nasmehe.

Z morja v hribe

Morja je imel po jadrnanju za nekaj časa imel dovolj. »Šel sem v hribe, pogledat narodne parke. Barvni kontrasti so izjemni: od oranžnega peska in kaktusov do džungle. Pa tristo-metrski slapovi, nobene ograje, greš na skalo in gledaš slap, kako pada, se 'tusiš' pod njim ... noro, fenomenalno je bilo. Lahko si kjer koli spal, zakuril ogenj, tudi dežja ni bilo veliko ...«

Največ časa je preživel v Braziliji in Peruju, tako da sta se mu ti dve državi najbolj vtisnili v spomin. Kot se mu je v spomin vtisnila izkušnja s t. i. kambom, izločkom ene od žabic, ki prebivajo v porečju Amazonke. »Kambo, rečejo mu tudi cepivo džungle, ti zastrupi telo, da se nato okrepi. S tlečo paličico ožgejo in nato odstranijo kožo na rami, da nastanejo ranice, nato pa ti dajo nanje ta strup, ki so ga prej postrgali z žabe in posušili. Po nekaj minutah se začneš potiti, srce ti začne hitreje biti, postaneš omotičen, bruhaš, hodiš na stranišče, to traja približno pol ure in po tem si prijetno utrujen. Ne vem, koliko je ta 'seansa' prispevala k imunskemu sistemu, ampak verjamem, da nekaj zagotovo,« se izkušnje spominja Jezeršek.

Ima drugačen pogled na svet

Matic Jezeršek, sicer inženir elektrotehnike, zelo razumsko gleda na svet. »Na potovanje nisem šel zaradi tega, da bi iskal neki višji smisel, ampak že to, da sem videl, v kakšnih razmerah živijo ljudje v nekaterih delih sveta, mi je spremenilo pogled na življenje. Tu se velikokrat pritožujemo, kaj vse je narobe. Mislim, da res malce preveč 'jamramo', bi si morali večkrat prigovarjati, da le ni vse tako zelo slabo.« Še več o njegovem desetmesečnem potovanju pa lahko slišite tudi na torkovem predavanju v knjižnici v Vodica, nadaljevanje predavanja bo sledilo 19. marca.

Včasih tudi malce terapevtski član posadke je bil maček Fred. / Foto: osebni arhiv

malce zaradi kratkih voženj, malce tudi zaradi jezikovne prepreke. V Španiji, recimo, zelo slabo znajo angleško, bolj ko greš južno, slabše je. Sem se pa toliko naučil španščine, da se zdaj znam zmeniti osnovne stvari. »Veliko se je prevozil s tovornjakarji, ki jih je srečal na počivališčih. »Stopil sem do njih in vprašal, ali lahko grem z njimi. Razložili so mi, da lahko vozijo samo šoferja iz iste firme, niti svoje žene ne morejo vzeti s sabo na pot. Zahodnjaki so se teh pravil držali, vzhodnjaki in šoferji

cer pa pred tem ni imel veliko izkušenj z jadrnanjem. »Pred nekaj leti sem začel malce jadrati. Bil sem na nekaj regatah, ampak to je vse skupaj 15 dni. Poznal sem zgolj osnove obnašanja na morju. A v resnici to ni taka stvar, kot se sliši na prvi pogled, da bi bila tako težko izvedljiva,« zelo mirno in skromno pove Matic. »Bile so nevihte, ampak ne takšne kot v filmih, malce neugodno sicer je, ko vidiš, da v daljavi švigajo strele. Med jadrnanjem nismo srečali nikogar, v daljavi vidiš tankerje,

Od Kanarskih otokov do Brazilije so jadrnali štiri tedne. / Foto: osebni arhiv

Zanimivosti

Če v juho pade muha

V Galeriji Atrij Občine Tržič je do četrtega marca na ogled razstava Če v juho pade muha avtorjev Štefana Turka in Klarise Jovanović.

SUZANA P. KOVAČIČ

»Če pastirica juho kuha in v juho, ki jo kuha, pade muha – je kriva pastirica ali muha?« Odgovor je moč odkriti v knjigi Če v juho pade muha, zbirki igrivih in nagajivih otroških pesmi avtorice Klarise Jovanović in ilustratorja Štefana Turka. Na razstavi, ki so jo v Galeriji Atrij Občine Tržič odprli minuli četrtek, na slovenski

dan kulture, so prikazani sadovi njunega sodelovanja. Dosedanje sodelovanje med pisateljico in ilustratorjem se zrcali v treh izdanih knjigah za otroke, poleg omenjene še v knjigi Pravljičca, pogrnji se, ki je ponatisnjena, ter v knjigi Telovadec Nikolaj prežene tolovaja. In prav slednja je bila navdih za doživeto interpretacijo besedila v izvedbi Klarise Jovanović na odprtju razstave.

Štefan Turk, rojen v Trstu, se ukvarja s slikarstvom, risbo, grafiko in ilustracijo ter poučuje likovno umetnost. Svoje ilustracije redno objavlja v reviji Galeb, sodeloval pa je tudi z različnimi otroškimi revijami. Do zdaj je ilustriral že 18 knjig. Klarisa Jovanović je profesorica francoščine in primerjalne književnosti, pesnica, glasbenica in književna prevajalka, ukvarja se tudi s

pisanjem za odrasle in otroke. Njena dela so prevedena v tuje jezike. Kot glasbenica se posveča zlasti interpretaciji ljudske pesmi in izvajanju poezije iz lastnih pesniških besedil. Ko vsak od njiju doda svoj lonček, znata biti hudomušna oba in se v knjigah za otroke z besedilom in ilustracijami lepo dopolnjujeta.

Klarisa Jovanović, ki je v Tržiču živeča in ustvarjala dvajset let, zdaj pa živi v Lendavi, je povedala, da se v to gorenjsko mesto rada vrača, nanj jo veže pomemben del njenega življenja, še vedno pa obiski hčerke in dveh vnukov. »Zelo rada obiščem tudi Tržiški muzej, takega zlepa ne vidiš drugje.« Veliko je v svojih tržičkih letih sodelovala s skladateljem in aranžerjem glasbe Lukom Ropretom. V njeni knjigi Pravljičca, pogrnji se, v kateri so omenjena živila ali jedi, ki jim sledi recept, je tudi delček tržičkega Planšarska jed, ki si jo lasti kar nekaj krajev v Sloveniji, a Klarisa navija za Tržičane. »V Tržiču in

Avtorica besedil Klarisa Jovanović in avtor ilustracij Štefan Turk / Foto: Gorazd Kavčič

Pozdravne besede direktorice Tržiškega muzeja Jane Babšek ob odprtju razstave / Foto: Gorazd Kavčič

okoljskih vaseh je masunek prava ljudska jed, ki se je spominjajo tudi najstarejši prebivalci.« Tako je nastala ena izmed mnogih pogrnjenih mizic v eni od zgodbnih pravljic z naslovom V Indiji Koromandiji pastirji vsak dan jedo masunek.

Štefan Turk ima posebno željo: enkrat v prihodnje

predstaviti vse slovenske ilustratorje s tržaškega konca v Tržiču. Kot je poudarila direktorica Tržiškega muzeja Jana Babšek, je v Tržiču kultura vedno doma, pogosto so že gostili zamejske ilustratorje iz Avstrije – in tudi tržaške Slovence je prijazno povabila k sodelovanju.

Spremembe so edina stalnica

V zadnjih mesecih je precej govora o umetni inteligenci in njenem vplivu na življenje, predvsem po zaslugi naprednih jezikovnih modelov, kot je ChatGPT, s katerimi so tudi običajni uporabniki lahko preizkusili, na kateri točki razvoja smo danes. Jezikovne tehnologije pa nikakor niso novost. Pri nas se že dobra tri desetletja z njimi ukvarja kamniško podjetje Amebis.

ALEŠ SENOŽETNIK

Podjetniška ideja je vzniknila konec osemdesetih let v okviru raziskovalne naloge na kamniški gimnaziji. Iztok Grilc in Peter Holozan sta skupaj s sošolcem Markom Hrastovcem začela razvijati Besano, ki je še danes eden njihovih najbolj prepoznanih izdelkov. Leta 1991 pa sta na skupno podjetniško pot stopila z Mirom Romihom.

Danes podjetje zaposluje deset ljudi, večinoma programerjev. Tudi vsi trije ustanovitelji prihajajo iz računalniških vod, Peter Holozan pa je poleg magisterija iz informatike opravil še doktorat iz slovenistike. »Ker se toliko ukvarjamo z jezikom, se je bilo pač treba priučiti tudi slovnice,« pojasnjuje.

Od Besane do eBralca

Digitalni lektorici Besani, ki jo s pridom uporabljajo lektorji in drugi, ki se na tak ali drugačen način ukvarjajo z jezikom, sta sledila

digitalizacija številnih slovarjev in razvoj prevajalnika Pre-sis. Danes pa sta med njihovimi izdelki denimo tudi digitalni pomočnik oz. chatbot SecondEgo in sintetizator slovenskega govora eBralca. Čeprav marsikomu ta imena morda ne pomenijo veliko, pa ste na njihove izdelke skoraj zagotovo že naleteli. Njihove produkte namreč uporabljajo številna podjetja in ustanove, kot je denimo Dars, ki z njihovo pomočjo pripravlja prometne informacije. Digitalni pomočnik vam svetuje na spletnih straneh bank ali zavarovalnic. Podjetje pomaga razvijati tudi spletne slovarje, kot so Fran, Termania in drugi. Če ste kdaj poslušali kakšen članek na spletni strani katerega od slovenskih medijev, pa verjetno niste posumili, da ga ne bere človek, ampak sintetizator govora, ki stam uglas posodila znana slovenska radijca.

»Nabor podjetij, ki nam zaupajo, je res pester in težko je reči, da imamo poseben profil strank, saj naše

storitve uporabljajo zelo različni uporabniki, od fizičnih oseb, lektorjev in prevajalcev do velikih podjetij in ustanov,« pravi Iztok Grilc, ki meni, da njihovi izdelki lahko pomagajo vsakemu, ki pri svojem delu uporablja jezik.

Umetna inteligenca kot pomočnik

Njihov prispevek k slovenskemu jeziku so prepoznali tudi v Ustanovi patra Stanislava Škrabca, ki vsako tretje leto podeljuje nagrado za posebne dosežke na področju slovenskega jezikoslovja. Lani jo je prejela prav ekipa Amebisa, ki se je kot prvo nagrajeno podjetje pridružil uglednim nagrajencem iz prejšnjih let, med katerimi so tudi dr. Jože Toporišič, dr. Martina Orožen in Janko Moder.

Tehnološki razvoj na področju jezikovnih tehnologij postaja vse hitrejši. Ne nazadnje so tudi sami nadgradili svoj sintetizator govora, da ob podpori umetne inteligence pravilno izgovarja nekatere tuje besede. »Razvoj

Miro Romih, Iztok Grilc in Peter Holozan že dobra tri desetletja vodijo podjetje Amebis.

/ Foto: Aleš Senožetnik

na tem področju spremljamo že vseskozi in smo pozorni na to, ali bi se nove tehnologije dalo uporabiti tudi pri našem delu,« pravi Iztok Grilc. Pri napovedih o nadaljnjem razvoju orodij umetne inteligence pa so previdni. Menijo, da tehnologija ne bo rešila vseh naših težav. Bolj jo vidijo kot zmogljivega pomočnika, ki nam bo olajšal delo.

Na vprašanje, kdo je njihova konkurenca – nekoliko v šali, v veliki meri pa tudi zares – naštevajo imena tehnoloških gigantov, kot so Microsoft, Google in Facebook. V preteklosti so se namreč morali že večkrat prilagoditi hitremu razvoju, ki ga narekuje največji svetovni igralci. »Že ko smo digitalizirali slovarje, smo mislili, da se bomo s tem ukvarjali do

'penzije', vendar ni bilo tako. Nato smo lansirali prevajalnik, pa je prišel Google Translate. Stalno se moraš prilagajati in tako je tudi danes,« pravi Miro Romih o tem, da so edina stalnica v poslu spremembe. Če ne morejo tekMOVATI s svetovnimi tehnološkimi velikani, pa staviJO na prilagodljivost, ki jo imajo kot majhno podjetje – in to stranke tudi najbolj cenijo.

Jaz, midva in mi

Prešernov smenj

MOJCA LOGAR

profesorica geografije
in zgodovine

Minil je še en 8. februar, dan kulture, še en Prešernov smenj, ki v Kranj privabi nastopajoče, obrtnike, rokodelce, obiskovalce, kulturnike, občinske in državne politike, firbce, sprehajalce, kupce ... Če bi bil Kranj vsak dan tako poln, kot je na 8. februarja dan, bi bilo nevzdržno, čeravno se ljudje pritožujejo, da je sicer Kranj prazen in mrtev. Sploh ni res. Pridite v Kranj, kadar je kak dogodek, koncert, prireditev, in teh ni malo. Okusili boste lahko gnečo, množico ljudi,

ki se le sprehajajo, kupujejo, drugi prodajajo, opazujejo, fotografirajo, nastopajo, pojejo, plešejo. Organizatorji skrbno pazijo na koncept, strukturo, vsebino, da ne bi nastalo kar nekaj, vaška veselica, navaden sejem s polno plastike in krame ... V svoji prvi službi sem bila v vlogi organizatorja podobnega dogodka v Škofji Loki. Med potencialnimi rokodelci je vsako leto še mnogo pred datumom za prijavo poslal prošnjo za postavitve stojnice prodajalec sladkorne pene in pokovke. Vedno smo ga prijazno zavrnil, češ da želimo imeti avtentične rokodelce, ki izdelujejo neke tradicionalne, avtohtone izdelke. Spomnim se, kako smo prepričali gostince, naj na takem dogodku ne prodajajo pomfri krompirja, hot doga, hamburgerjev, čevapčičev. Ker smo bili vztrajni in smo vedeli, kaj hoče-

Zelo ponosni moramo biti na ta naš prav poseben praznik.

mo, smo uspeli – ponudili so recimo temu srednjeveške jedi. Na takšni prireditvi ima vsak svojo vlogo, organizator, stojničar, nastopajoči, obiskovalec, fotograf, električar, napovedovalec ... Tokrat sem bila na sejmu v

Kranju »stojničar«. Predstavil se je naš šolski center z izdelki, prodajalci so bili študenti, jaz sem bila bolj kot ne nadzorni – mentor. Tako nalogo vedno rada sprejem. Sejem bil je živ, prodal sem prav volov, tako je napisal Anton Aškerc. Če greš na sejem slabe volje in ti je to muka, potem to ni prava naloga zate. Sejem je srečanje z ljudmi, pogovor z obiskovalci, ki so popolni neznanci. Veliko ljudi je prišlo z različnih koncev Slovenije, ogledali so si muzej in Prešernovo hišo, stopili na zvonik. Nekaj jih je prišlo s kolesom iz Ljubljane. Če jih ogoriš, rečejo kakšno besedo, sploh ni nuno, da kaj kupijo, zgolj radi se pogovarjajo. Prodajaš vedno sebe, to, kar si, v to, kar verjameš. Če so izdelki ali storitve vrhunski, potem ni dileme, da ne bi bil samozavesten. Poslušali smo glasbo, ki so jo izvajali nastopajoči, in bili so odlični. Izbor obrtnikov in ponudnikov je bil zelo kakovosten, nobene plastike in kiča, domača hrana, lončeni, leseni, tekstilni izdelki, kovaštvo, nakit, steklo ... res so se potrudili. In tako je minil še en Prešernov smenj, še ene recitacije, pesmi, razstave, plesi, ki jih na dan kulture izpostavimo še bolj. Zelo ponosni moramo biti na ta naš prav poseben praznik.

Duhovnost

JANEZ LOGAR

zakonski in
družinski terapevt

V zadnjih člankih smo pisali o razumu, čustvih in telesnih občutkih. Manjka še en nivo človeka. To je duhovnost. Enako pomemben kot prvi trije. Če dobro opazujemo ljudi, bomo opazili, da imamo ljudi zelo različno razvite našete štiri nivoje človeka. Eni so zelo pametni, drugi prekipevajo od čustev, tretji so popolnoma zamrznjeni glede čustev, le redki čutijo telo navznoter, za duhovnost se pa sodobnemu človeku zdi, da je dimenzija preteklosti. Če hočemo sami sebi dobro, moramo imeti vse štiri nivoje približno v ravnovesju. To pomeni, da se jih moramo zavedati, si jih priznati, jih razvijati in jih porabiti sebi

v prid. Zato so nam dani. Človek lahko dobro deluje, funkcionira le kot celota. Kdor živi s človekom, ki deluje samo na razumskem nivoju, bo z leti trpel v čustveni puščavi. Biti pretežno samo v stiku s čustvi in telesnimi senzacijami ter se jim prepuščati nas odnese izven realnosti vsakdanjika. Življenje brez duhovnosti pa nam ne more prinesiti smisla bivanja na tem svetu.

Opredelimo duhovnost zelo široko – verjamemo, da je Nekaj ali Nekdo nad nami, Nekaj ali Nekdo, ki nas presega, in verjamemo, celo verujemo, da od Nekod prihajamo in da bomo po smrti Nekam odšli. Skupna vsem svetovnim religijam je vera v Ljubezen. Zakaj potrebujemo duhovnosti kot del sebe? Brez duhovnosti, brez vere v večjo Ljubezen in v večjo Dobroto od mene se ne moremo sestaviti kot Celota. Res pa je, da pomen duhovnosti z leti narasča. Vemo, da imamo do npr. 30. leta starosti drugačne izzive kot po 70. letu. V mladosti si gradimo življenje, v starosti se počasi poslavljamo od bivanja na Zemlji. Moč duhovnosti nas ojača predvsem ob trenutkih, ko nam umrejo najbližji. Ali ko umirajo prijatelji, znanci, sodelavci. Ali ko sami hudo zbolimo. Kaj delamo takrat?

Ja, molimo, kajne. Kaj pa nam drugega preostane, ko zdravniki rečejo, da so stori-li vse, kar znajo. Strah pred smrtjo je velik. Moj stari oče je bil nemški vojak na ruski fronti. Rekel je: »Ko so letele bombe, so molili tudi neverni vojaki.«

Duhovnost – ko jo izkusimo, je ne izpustimo več.

Zakaj potrebujemo duhovnost? Kot ima znanost svoje meje znanja, tako imajo tudi psihologija in terapije svoje omejitve. Iskreno verni ljudje imamo veliko prednost pred nevernimi. V spopadu s takšnimi in drugačnimi težavami, ki skozi življenje vsakemu prihajajo kot po tekočem traku, zelo pomaga, ker verujemo, da smo božji otroci, in verujemo, da nam je na razpolago neskončna božja ljubezen. Uporabili smo krščansko terminologijo. Večina Slovencev duhovnost zoži na besedo Bog, drugi pa Božje imenujejo npr. Svetloba, Ljubezen, Vesolje, Neskončna moč. Stik z Duhovnim nas napolni z Lepim in Očarljivim, Smejočim in Navdušujočim, Mirom in Osupljivostjo, Blaženostjo, Svobodo in nepopisno lepo Povezanostjo.

Ko otrok zboli za rakom (1)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost
in vključevanje

Včeraj, 15. februarja, je bil mednarodni dan boja proti otroškemu raku. Rak pri otrocih je redka bolezen. Kot je zapisano na spletni strani Inštituta Zlata pentljica, v Sloveniji na leto za rakom zbolijo med sedemdeset in osemdeset otrok in številno se počasi zvišuje. Osnovni namen Inštituta Zlata pentljica, otroci z rakom, je, da otroci in mladostniki, ki so v otroštvu zboleli za rakom, ozaveščajo vrstnike in širšo javnost o svoji bolezni, se družijo in si med seboj pomagajo. Eden takšnih je tudi Luka Omerzu iz Škofje Loke. V njegovo družino je otroški rak zarezal leta 2020. Z mamo Danielo Stojanovič Omerzu sta za naš časopis opisala to težko preizkušnjo.

»Vse se je začelo v času covida-19 in zaprtja države leta 2020. Takrat sem pri Luku opazila mehko bulico pod levim ušesom, ki se je ob pritisku premikala. Ni ga bolela in prav tako ga ni motila pri grizenju,« se

začetkov spominja Daniela Stojanovič Omerzu. Ni čakala. Luka je najprej peljala k zobozdravniku, nato je sledila pot do diagnoze. »Ker so se otroci šolali od doma, sem s težavo prišla do šolske zobozdravnice, ki je ovrgla

»Seveda je bila diagnoza Ewingov sarkom za vse šok, a takrat razmišljaš samo o tem, da bo vse v redu in da bomo skupaj prebrodili tudi to.«

sum na izražanje modrostnega zoba. Po posvetu s pediatrijo je bil napoten na Kliniko za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo (ORL) v Ljubljani, kjer so s punkcijami želeli ugotoviti, kaj se dogaja. Končno diagnozo so postavili v juliju po preiskavi z magnetno resonanco v Novem mestu. Osteosarkom, diagnoza, ki je bila šele z vsemi preiskovalnimi metodami opredeljena kot Ewingov sarkom.

Gre za zelo redko obliko raka pri otrocih. »Ewingov sarkom je oblika zelo malignega kostnega tumorja in

je zelo redka. Napada ploščate kosti (medenico, rebra, vretenca) ali mehka tkiva ter kalcinira. Pri Luku je izhajal iz leve spodnje čeljustnice v prostor pod ušesno žlezo. Spomnim se besed onkologinje ob prvem posve-

tu, ko je omenila, da se letno v Sloveniji v povprečju zdravita dva otroka. Meni je bilo takrat tudi to ogromno, preveč. Med zdravljenjem smo spoznali dve družini, v katerih sta otroka zbolela za isto obliko sarkoma – žal obe iz naše bližnje okolice. En otrok je zaključil zdravljenje konec leta 2019, drugi pa je kemoterapijo začel mesec dni pred nami,« je opisala.

Kako diagnozo sporočiti otroku, ki je ravno dopolnil 12 let? »Med preiskavami do končne diagnoze smo se z Lukom odkrito pogovarjali, mu vse poskušali pojasniti

Luka Omerzu pred začetkom zdravljenja. Star je bil 12 let.

/ Foto: osebni arhiv

po svojih besedah in mu olajšati negotovost, strah. Seveda je bila diagnoza za vse šok, a takrat razmišljaš samo o tem, da bo vse v redu in da bomo skupaj prebrodili tudi to. Otroku takšnih novic ne moreš predstaviti z jokom, strahom, besom in žalostjo, čeprav občutiš vsa ta čustva. Poleg Luka imava z možem še dva mlajša otroka in tudi njima je bilo treba

vse predstaviti tako, da bi vsaj malo razumela. Težko je prvošolcu povedati, da bo njegov brat veliko v bolnišnici, da bo ostal brez las, da bo imel operacijo, da bo mami veliko z njim tam, in ne doma ...« je opisala Daniela Stojanovič Omerzu.

Življenje družine se je v trenutku obrnilo na glavo. Sledilo je zahtevno zdravljenje. (Se nadaljuje)

Iz sveta Petra Colnarja

Luna nagajiva (9. del)

PETER COLNAR

Komunizem

V Rusiji so si (z luno ali brez nje) kot višjo stopnjo socializma izmislili komunizem. Evropska skupnost ga je (seveda kasneje) uradno razglasila za zločinskega. Zdaj Evropska unija v svoje vrste ne sprejme držav, dokler skupaj s sosedi pravno

ne priznajo svojih mej ... Nekaj let pred svetovno vojno so namreč ruski komunisti zvalili v šolanje simpatizerje iz skoraj vseh držav sveta. Ti so kasneje, vsak v svoji državi, že pred vojno,

Kasneje so se »šolani komunisti« razkropili po različnih strankah in si kot v deroči vodi izmišljali nove obraze in naslove strank, tako da je naziv komunizem izginil iz njihovih imen.

Zato pa še živimo:

– Friderik Irenej Baraga, znan tudi pod imenom indijanski škof, misijonar med severnoameriškimi Indijanci, se je rodil v Mali vasi pri Dobrničju 29. 6. 1797. Indijance je učil brati in pisati. Bil je eden največjih misijonarjev 19. stoletja.
– Prvi slovenski kardinal Jakob Missia se je rodil 30. 6. 1838 na Moti pri Ljutomeru.

na katero so računali, začeli pomore ljudi, ki bi jim lahko bili kasneje najbolj konkurenčni.

V Sloveniji je na to početje najbolj jasno, dokazljivo in prepričljivo opozoril dr. Jože Možina v svoji knjigi Slovenski razkol. V njej tudi pomaga razkriti nekaj z zlobo podtaknjenih laži, katerim so (ali pa smo) včasih nasledli.

Čas ali pa luna nagajiva sta po načelu za ljubi kruhek pripeljali do tega, da nekdanji komunisti niso več komunisti ... – vseeno za katero stranko gre. Tako je eden od njihovih vodij po naključju uradno postal predsednik prve samostojne slovenske države, ki naj bi nastala po njegovo »proti mojemu prepričanju ...«

Vaš razgled

Zdi se, kot da se snežni topovi ozirajo v nebo. Kot da se sprašujejo, ali jim bo pomagalo, da bo travnata preproga pred uradnim začetkom pomladi dobila belo odejo, ki bi nudila še nekaj užitkov ljubiteljem zimskih športov. Ponekod zaradi pomanjkanja snega in previsokih temperatur, ki ne omogočajo izdelave novega, namreč le mesec dni za tem, ko so jih pognali, samevajo tudi žičniške naprave. A. J. D. / Foto: Gorazd Kavčič

Vsak pravi ljubitelj štirinožnih prijateljev dobro ve, da se pes najbolje počuti, če je vključen v vsakdanje dejavnosti. Vsekakor zraven sodijo tudi zabave in pustna rajanja. Francoskega buldoga, ki je zagrizeno letal s cveta na cvet, smo ujeli na pustovanju v Radovljici. Kdo pa si ne bi želel biti čebelica, najbolj pridna in marljiva med vsemi. Psiček se je dobro zllil v skupinski kostum in izzval marsikateri vzklík navdušenja, saj je bil zares sladek kot med.

N. T. / Foto: Gorazd Kavčič

Splača se biti naročnik Gorenjskega glasa

Pokličite 04/201 42 41
ali pišite: narocnine@g-glas.si

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

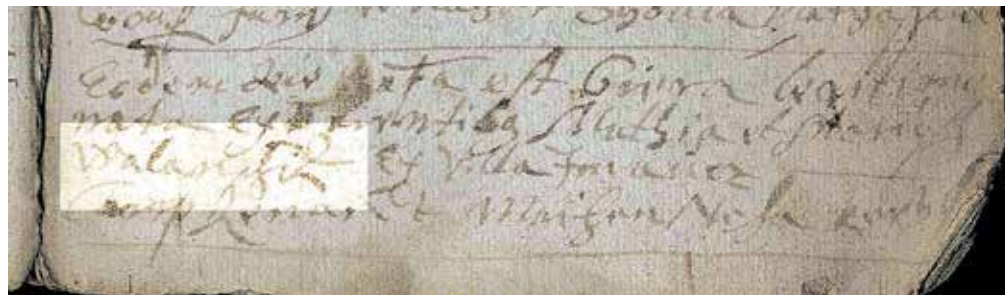

Gorenjski priimki

Balantič, Valantov sin (1. del)

TINO MAMIČ

Balantič pomeni sin Balanta. Ali Valanta. Ali Walanda. Na različne načine so namreč zapisovali to gorenjsko različico imena Valentin. Mali Balant je Balantič. Gorenjski priimek Balantič je nastal enako kot primorski Valentič, dolenski in goriški Valantič in Falendič.

Ena od najstarejših omemb priimka Balantič v matičnih knjigah je iz leta 1607. Zapis se je glasil Walantiz. Knjiga je v Nadškofijskem arhivu Ljubljana (K Dob, 1606–1623, zv. 1, str. 5).

/ Foto: Tino Mamič

Glenje 10		Francioel 1. 1. 1.	
Umril dne 12. 7. 1970 v Ljubljani pri cerkvi. MHX Zalog, let. 1949, št. 96, zap. št. 1. Urki: 11. 7. 1970		Umril dne 12. 7. 1970 v Ljubljani pri cerkvi. MHX Zalog, let. 1949, št. 96, zap. št. 1. Urki: 11. 7. 1970	
Balantič, 33 MHX (R) Vodice 1. 1954 stran 66 zap. št. 4.		Balantič, 33 MHX (R) Vodice 1. 1954 stran 66 zap. št. 4.	

V Cerkljah na Gorenjskem je nastal zanimiv zapis o krstu nezakonskega Franca Balantiča, ki ga je oče priznal. Knjiga je iz Nadškofijskega arhiva Ljubljana (K Cerklje na Gorenjskem, 1903–1922, zv. 23, str. 8). / Foto: Tino Mamič

V rimskem martirologiju je cela vrsta svetih Valentinov, najbolj znana, sv. Valentin iz Ternija in sv. Valentin iz Rima, pa sta bržkone ena in ista oseba. Valentin je zavetnik zoper kužne bolezni, epilepsijo, za očesno zdravljenje in notranje spoznanje. Je patron čebelarjev in pubertetnikov. V slovenski tradiciji ga poznamo kot Valentina – prvega pomladina, znanilca pomladi, saj ima Valentin ključ do korenin. Takrat so se začela prva opravila na vrtu in polju. Kar sicer ni bilo vedno povsod enako zaradi muhastega vremena in različnih podnebnih pogojev po Sloveniji. Valentin ureže prvo trto.

Vsekakor gre za že predkrščansko izročilo, povezano s slovesom zime – 14. februar je v času pred pustom in postom, ko so se ljudje nekoč

poročali. Spomladi, poleti in jeseni namreč ni bilo časa za poroke, kaj šele svatbe. Ker je bila v 19. stoletju večina porok januarja in februarja, je verjetno konec srednjega veka postal Valentin še zavetnik zaljubljenec.

V Sloveniji živi 270 Balantičev. Velika večina na Gorenjskem in v Ljubljanski kotlini. Število v splošnem narašča: leta 1971 je bilo Balantičev samo 247, največ pa jih je bilo leta 2011, in sicer 296.

Po svetu najdemo še primke Balantic, ki je izgubil strešico, in sicer na Filipinih (38), v ZDA (31), Franciji (26) in na Tajskem (8). Težko bi našli kako drugo razlago, kot je ta, da gre za potomce slovenskih izseljencev. Pa čeprav Tajska in Filipini nista tradicionalna cilja slovenskih izseljencev.

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Malce ste že naveličani tega, da vas oseba iz vaše bližine tolikokrat razočara. Dobra novica je, da so energije naklonjene temu, da naredite red in določeno osebo začnete odaljevati iz svoje sfere. Presenečeni boste.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Nenadoma se vam bo razjasnil pogled in čisto razločno boste videli, kaj v vašem življenju je kariera in kaj zasebno življenje. Ograjo boste jasno zakoličili in vztrajali pri tem, da ne dovolite posegov v zasebno življenje. Bravo.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Planeti bodo razporejeni tako, da se boste postavili za svoja prepričanja. Nekdo iz vaše bližine vas bo malce šokiral z neko novico in zaposleni boste bolj kot običajno. Vse skupaj boste sprostili z nekom, s komer lahko delite več kot z drugimi.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Finance bodo malce zaječale zaradi nepredvidenih stroškov. Ne bo sicer katastrofalno, a bo dovolj, da se boste ozrli okoli sebe in oklestili oziroma zmanjšali morebitne obsesije, ki so požirale finančna sredstva. Pazljivo.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Nekdo, ki vam je blizu, bo potreboval vašo podporo in pomoč. Zadeve bodo potekale tako, da bodo pri neukih zunanjih opazovalcih vzbujale zavist, še posebno zato, ker vam bo tudi na poslovnem področju šlo kot po maslu.

Devica (24. 8.–23. 9.)

V teh dneh se lahko pri vas pojavijo težave z zdravjem. Ampak ker je v vsakem slabem tudi nekaj dobrega, lahko te težave izkoristite za spremembo življenjskih navad in vse skupaj izkoristite za osebno psihično rast.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Kot luč za večče boste privlačni za nasprotni ali pa isti spol. Odvisno pač od preferenc. Vaš magnetizem bo neustavljiv in marsikatera zveza se lahko vzpostavi na novo. Vezani pa boste čutili potrebo, da odpravite morebitne napake v odnosu.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Še vedno ste v obdobju, ko čistite. S tem je mišljeno tako fizično čiščenje, mogoče so celo selitve in urejanje novega bivališča, kot tudi čiščenje odnosov s prijatelji, partnerji in predvsem družino, kjer že nekaj časa ni bilo miru.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Komunikacija in novi projekti bodo na obzoru. To pomeni, da boste s pogovori veliko dosegli, saj z besedami znate dobro ravnati. Ravno vaše besede lahko doma povzročijo nekaj vroče krvi, saj boste z njimi ustavili poseganje v svoje življenje.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Dvomi o sebi, ki se lahko pojavijo, so samo plod vašega ega in jemljite jih kot take. Na srečo so prehodnega značaja in ne bodo dolgo trajali. Imeli boste nepričakovane stroške, zato jih vnaprej poskusite zaježiti s pametnim ravnanjem.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Srečali se boste z energijami, ki vas bodo silile v spremembo. Dober čas bo za morebitno spremembo zunanosti, hkrati pa bo dinamično tudi na področju partnerskih odnosov, predvsem če vas neurejene zadeve že nekaj časa žulijo in tiščijo.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Sami sebi ste lahko največji sovražnik, zato v prihajajočih dneh ustavite konje in se potopite v globlje tolmane, kjer boste v miru poiskali svoj mir in način, da ustavite svojo jezo, ki največjo škodo povzroči ravno vam.

TA JE DOBRA

Zmenek z novim fantom

Pogovarjata se dve mlajši upokojenki.
 »Kakšen je bil prvi zmenek s tvojim novim tipom?«
 »Grozen. Avto, s katerim se je pripeljal, je bil siv rolls-royce letnik 1940.«
 »To je pa zelo drag avto. Kaj pa ti ni bilo všeč?«
 »Da je on prvi lastnik.«

Pustni kostum

»Za pusta sem bil natak,« je Marko povedal prijatelju.
 »Natak? To pa res ni kak nenavaden kostum!«
 »Nenavaden res ne, praktičen pa. Niti sanja se ti ne, koliko denarja sem 'pokasiral!'«

Zapeljivi pogledi

Dva Gorenjca sedita v gostilni in eden reče: »Marjan, simpatična dama pri oni mizi te zapeljivo gleda.«
 »Vem, vem.«
 »Zakaj pa ne greš k njej?«
 »Čakam, da si najprej plača kavo.«

Kako se začne dolg vic?

Postavijo se Kitajci v vrsto eden za drugim ...

Gorenjec in gostje na večerji

»Zvečer pridejo gostje na večerjo,« mož naroča ženi. »Bi bilo dobro malo počistiti po hiši. Pa obvezno skrij dežnike s hodnika.«
 »Kakšno zvezo pa imajo s tem dežniki, saj nikogar ne motijo.«
 »Imaš prav, res niso moteči, ampak lahko bi jih gostje prepoznali.«

LAŽJI SUDOKU

7				1		8		9
4			2		5	3		7
	1	6	8					
		8	6	4			3	
1	2						9	5
	3			9	1	2		
					6	5	7	
9		5	3		7			4
8		3		5				6

Rešitev:

9	2	6	5	8	1	7	4	3
5	7	1	2	3	6	9	8	4
6	8	9	8	6	1	7	5	3
1	6	9	2	4	5	7	8	3
7	9	1	7	6	8	9	2	4
7	9	2	6	5	8	6	1	7
2	7	9	6	8	4	5	1	3
6	5	2	1	9	8	6	7	4
8	1	6	1	7	2	7	2	7

TEŽJI SUDOKU

3	2		5		4		1	8
		8	6	1	2	7		
	1		8		3		6	
		3				5		
	4		7		6		9	
		2	4	9	8	1		
9	7		1		5		2	6

Rešitev:

9	2	6	5	8	1	7	4	3
5	7	1	2	3	6	9	8	4
6	8	9	8	6	1	7	5	3
1	6	9	2	4	5	7	8	3
7	9	1	7	6	8	9	2	4
7	9	2	6	5	8	6	1	7
2	7	9	6	8	4	5	1	3
6	5	2	1	9	8	6	7	4
8	1	6	1	7	2	7	2	7

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil N. F.

V sliki in besedi z gostjama

V Domu Petra Uzarja v Trziču so gostili slikarko Tatjano Ferengja in kot slavnostno gostjo Vlasto Nussdorfer, tokrat kot publicistko in pisateljico. Dogodek z noto dobrodelnosti je privabil tudi obiskovalce iz lokalnega okolja.

SUZANA P. KOVAČIČ

Trzič – Dom (starejših) Petra Uzarja Trzič povezuje ljudi, pravi direktor Domen Rakovec. Dom živi za svoje stanovalce in je odprt za zunanje obiskovalce, ki jim polepšajo vsakdan, pred dnevi tudi z lepo obiskanim dogodkom, na katerem so gostili slikarko Tatjano Ferengja, skorajda sosedo doma, in Vlasto Nussdorfer, nekdanjo vrhovno državno tožilko in varuhinjo človekovih pravic, zdaj predsednico programskega sveta Festivala za tretje življenjsko obdobje. Tokrat so jo udeleženci od blizu spoznali kot publicistko in pisateljico.

V slikah veliko simbolike

Stene na oddelku z demenco v Domu Petra Uzarja so samevale in tako sta se Tatjana Ferengja in Domen Rakovec domenila, da jih popestrijo z njenimi slikami. Slikarka jih je naslikala pet in jih podarila domu, vse skupaj so še uradno zabeležili z nedavnim dogodkom. »Tatjana Ferengja ni aktivna samo v dobrodelnosti, ampak tudi pri delu z ranljivimi skupinami. Točno je vedela, kako pristopiti k osebam z demenco; s pomočjo psihologinje je bila v svojih delih tudi strokovna in jim dodala še svoj umetniški pogled,« je dejal Rakovec. V slikah se zrcali simbolika različnih obdobij življenja, zelo močan lik je metulj, ki pomeni preobrazbo.

Kar tri knjige v enem letu

Da so dogodek še obogatili, so medse povabili Vlasto Nussdorfer, ki je do zdaj izdala 14 knjig, samo lani tri. S slednjimi – Moj pogled, Tanka črta in V vrtincu pogledov

Domen Rakovec v pogovoru z Vlasto Nussdorfer, zadaj podarjene slike / Foto: Primož Pičulin

Desno slikarka Tatjana Ferengja / Foto: Primož Pičulin

– je nagovorila zbrane v avli prvega nadstropja Doma Petra Uzarja. »Prva lani izdana knjiga Moj pogled je zbirka kolumn iz Vzajemnosti, revije za starejše. V njen so zbrani moji pogledi na aktualne teme, človeške zgodbe, ki se dotikajo tako mladih

kot starejših ljudi, predvsem pa težkih časov zdravstva.« Knjiga Tanka črta predstavlja njenih 35 let dela v tožilstvu, od pripravnice do vrhovne državne tožilke. »V knjigi je tudi nekaj primerov iz prakse, takih, ki so bili medijsko odmevni in

tudi pravomočno končani. Pravzaprav je prvič predstavljeno, kako težko delo opravlja tožilec. Ogledi, dežurstva, pisanje obtožnih aktov, glavne obravnave ... Naslov Tanka črta pa kaže, kako tanka črta je med dovoljenim in prepovedanim, med življenjem in smrtjo, med tem, kar želimo in kar nam uspe narediti v življenju.«

Vlasta Nussdorfer je 17 let pisala tudi kolumne za pravniški portal IUS INFO, v knjigi V vrtincu pogledov so izbrali trideset najodmevnejših. V njih se avtorica dotika raznolikih področij in tem iz vsakdanjega življenja najrazličnejših ljudi, žal pa so stična točka številnih zgodb potepane pravice in krivice, ki jih pogosto trpijo prav najranljivejši.

Podobna čmrlju

Ko pogleda nazaj, pravi Nussdorferjeva, ne ve, ali bi še enkrat zmogla opravljati delo tožilke. A dodaja, da je verjetno podobna kar čmrlju. »Za čmrlja je znano, da glede na svojo pojavo, torej telesce in krila, po zakonih aerodinamike ne bi smel biti sposoben leteti. Ampak on tega ne ve in leti. Tako se mi je zdelo, da tudi jaz.« Ravnovesje ob zahtevni službi je iskala z dobrimi deli. »Kakšni dogodki so tako lepi, pozitivni, da ti malček omilijo vse tiste grozote.«

Lep dogodek, ki ga je s svojim plesnim nastopom obogatila Eva Pirnat, je bil prav ta v Domu Petra Uzarja. Tečejo, tečejo nitke življenja ... – kot jo je v plesni korak potegnila pesem Trzičanke Marije Ahačič Pollak.

Plesni nastop Eve Pirnat / Foto: Primož Pičulin

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 14. 2. 2024
1, 3, 14, 27, 33, 40 in 42

Loto PLUS: 3, 5, 29, 33, 34, 36 in 11
Joker 6: 3 7 4 3 2 9

Predvideni sklad 18. 2. 2024 za Šestico: 1.320.000 EUR

Predvideni sklad 18. 2. 2024 za 6 plus: 550.000 EUR

Največji dobiček za Joker 6: 1.000.000 EUR

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejemati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

KUPIM KOZO

HVALA
IZ SRCA!

Karitas

KUPITE KOZO revni družini in ji pomagajte trajnostno preživeti. Za nakup koze v Afriki družina potrebuje 20 EUR.

Kozo lahko kupite z darom na: Slovenska karitas, Kristanova 1, 1000 Ljubljana, TRR: SI56 0214 0001 5556 761, Namen: Kupim kozo; Sklic: SI00 210 ali na www.karitas.si/kupim-kozo/.

Jernej – Nejc Zaplotnik, slovenski alpinist, 15. april 1952, Kranj, † 24. april 1983, Himalaja.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

19⁹⁰
EUR

* poštnina

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

PETKOVA PRIREDITEV
Izvajatelj: Lutkovno gledališče Tri
KUŽEK IN MUCA
Petek, 16. februar 2024, ob 17.30
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvajatelj: Gledališče Lalanit
REPA VELIKANKA
Sobota, 17. februar 2024, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj

www.pgk.si

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE MESTNA OBČINA KRANJ Gorenjski Glas triglav

Nagrajenki

Dve vstopnici za predstavo Gojmirja Lešnjaka Gojca Moj život je rokontrol prejme naša dolgoletna naročnica **Angela Klančar** iz Škofje Loke. Vstopnici za predstavo Na zdravje pa prejme prav tako dolgoletna naročnica Gorenjskega glasa **Tjaša Brus Pičman** iz Kranja. Čestitke!

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630, www.rozmanbus.si
TRST: 6. 3., CVETLIČNI SEJEM PORDENONE: 2. 3., 3. 3., BERNARDIN: 10.–13. 3., ŠMARJEŠKE TOPLICE: 17.–22. 3., MORAVSKE TOPLICE: 20.–24. 5., RADENCI: 20.–24. 5., MADŽARSKE TOPLICE: 1.–5. 4., MEDŽUGORJE: 20.–22. 4., 11.–13. 5.

AKCIJA 2024: BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI, FEBRUAR: 22.–29. 2., MAREC – DODATNI TERMIN: 1.–8. 3., AKCIJA: BANJA VRUČICA S SARAJEVOM: 22.–25. 2.

BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI: 27. 4. – 4. 5., 29. 4. – 6. 5., 8.–15. 5., 10.–17. 5., 23.–30. 5.

MORJE: DUGI OTOK, KORČULA, OREBIČ – VEČ TERMINOV

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Pogovor z Goranom Vojnovičem

Jesenice – Občinska knjižnica Jesenice v petek, 16. februarja, ob 19.30 vabi na pogovor z Goranom Vojnovičem, ki ga bo vodila Monika Sušan.

OBVESTILA

Umovadba, tombola

Šenčur – V ponedeljek, 19. februarja, ob 9. uri bo v Domu krajanov Šenčur umovadba, ki je namenjena izboljšanju pozornosti in spomina. V prostorih Društva upokojencev Preddvor bodo v torek, 20. februarja, ob 17. uri v okviru medgeneracijskega sodelovanja igrali tombolo. Obvezne prijave do zasedbe mest: mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25

Križev pot v Stiški vasi

Stiška vas – Na vse postne nedelje, prvič 18. februarja, bo ob 15. uri v cerkvi sv. Križa v Stiški vasi pod Krvavcem maša in premišljevanje križevega pota. Do tja se lahko odpravite peš iz Grada ali po cesti, ki vodi proti Krvavcu.

PREDAVANJA

Zelišča, začimbe, kozmetika

Kranj – Kmetijsko gozdarski zavod Kranj vabi na predavanje Zelišča, začimbe, kozmetika – od bilke do denarja, ki bo v sredo, 21. februarja, 9. uri v sejni sobi KGZ Sloga na Primskovem (Šuceva ulica 27). Namenjeno je nosilcem in članom kmetij, ki se ukvarjajo s pridelavo zelišč in začimb, ter nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji s področja predelave teh rastlin. Predavateljica Jožefa Kapun Maršik, specialistka za zeliščarstvo, bo odgovarjala tudi na vprašanja udeležencev. Prijave zbirata (do 19. februarja) Vanja Bajd Frelih (04 511 27 01, vanja.bajd-frelih@kr.kgzs.si) in Ana Beden (04 53 53 617, ana.beden@kr.kgzs.si).

O naravni oskrbi rastlin

Kokrica – Turistično društvo Kokrica v sredo, 21. februarja, ob 17. uri vabi na predavanje Prednosti naravne oskrbe rastlin v vašem domu in okoli njega. Predaval bo Mitja Križan, strokovnjak za naravno oskrbo rastlin. Zaželen je predhodna prijava na 070 220 340 ali info@ekopridelava.si. Predavanje bo v društvenih prostorih v domu krajanov.

RAZSTAVE

Miti in legende na Zgornjem Gorenjskem

Radovljica – Fotografsko društvo Radovljica v februarju vabi k ogledu razstave Vide Markovc z naslovom Miti in legende na Zgornjem Gorenjskem. Fotografije so razstavljene v galeriji Pasaža v Radovljiški graščini, ki je odprta vsak dan od 8. do 22. ure. Vstop je prost.

PREDSTAVE

Kje je Shakespeare

Visoko – KUD Valentin Kokalj Visoko v soboto, 17. februarja, ob 19.30 vabi na predstavo Kje je Shakespeare v izvedbi GD Koroški deželni teater iz Slovenj Gradca, ki bo v Domu krajanov Visoko na ogled za abonma in izven.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

14. 2. do 30. 3. 2024

V ZNAMENJE SOLIDARNOSTI Z VSEMI, KI TRPIJO ZARADI ALKOHOLA.

40 DNI BREZ ALKOHOLA

Vir veselja in povezanosti

www.brezalkohola.si

RADIO KRANJ **97.3**

tvoji najljubši hiti

radio GORENC | Širim veselje!

Osrednje slovenska 93,8 MHz | Jesenice 92,1 MHz | Tržič 95,1 MHz

Radio **Sora**

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav®

Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz

RADIO ZA RADOVEDNE

NOVO

Knjiga »Še enkrat, prosim!« je namenjena glasbenim učiteljem, učencem in staršem. Jasmina Pogačnik, izvrstna učiteljica klavirja na Glasbeni šoli Kranj, jo je napisala srčno, duhovito in navihano, zato vam knjigo toplo priporočamo.

Ob obhajanju petdesetletnice poučevanja klavirja se spodobí, da kaj zapišem!

148 STRANI, TRDA VEZAVA

21 EUR

* Poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št. 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po cenu Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Plačilo letne naročnine se zares spleča!

Pri plačilu **letne naročnine** prihranite **25 odstotkov**, to pomeni, da časopis kar tri mesece prejmete brezplačno! Izognete se še mesečnemu plačilu položnic (in provizije) in prejmete darilo s praktičnimi izdelki.

Letna naročnina za fizične osebe za leto 2024 s popustom znaša 208,57 evra, prihranek pa kar 69,53 evra!

Spremembo načina plačevanja nam čim prej sporočite na tel. št. 04/201 42 41 ali 04/201 42 00 vsak delavnik od 8. do 15. ure ali po e-pošti na **narocnine@g-glas.si**.

Pridružite se naši pozitivno naravnani družini naročnikov, veseli vas bomo!

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

ENKRAT PLAČATE, STOPETKRAT PREJMETE!

Otroci pridobili nove izkušnje Do zdravnika ...

Nordijski center Bonovec je v tem tednu gostil blizu 240 tretješolcev, udeležencev akcije Šolar na smuči, ki so jo pred dvema letoma nadgradili s tekom na smučeh.

ANA JAGODIČ DOLŽAN

Medvode – Danes se zaključuje prvi del letošnje akcije Šolar na smuči, s katero organizatorji – Smučarska zveza Slovenije, Policija in Zavod za šport Republike Slovenije (RS) Planica – želijo otrokom približati športne aktivnosti na snegu. Kot je pred tokratno izvedbo, deveto po vrsti, poudaril direktor zveze in pobudnik akcije Uroš Zupan, imajo otroci danes manj možnosti za smučanje kot v preteklosti, ko so prve zavoje lahko naredili na bližnjem hribu, zato si želijo, da bi morda nekoč lahko zajeli celotno generacijo, to je okoli 20.000 otrok letno.

Interes za sodelovanje v akciji je velik, letos je prijave oddalo 61 šol; 1800 mest za učenje alpskega smučanja, namenjeno učencem četrtilih razredov, in 1400 mest za tek na smučeh, v katerega vključujejo tretješolce, so po besedah Francija Petka, direktorja Zavoda za šport RS Planica, zapolnile v slabe pol

Sodelovanje v akciji marsikomu omogoči prvo izkušnjo teka na smučeh. / Foto: Gorazd Kavčič

tudi Stari vrh, je izvedba odvisna od snežnih razmer, je pojasnil Gašper Plestenjak, ki je omenjeni zavod zastopal ob obisku otrok v Nordijskem centru Bonovec. Tam so v tem tednu na tekaške smučiče stopili učenci iz osnovnih šol Preska, Šmartno pod Šmarno goro, Simona Jenka Smlednik, Vodmat in Šentvid. Za marsikoga je bil tek na smučeh povsem

akciji Šolar na smuči se lahko brezplačno preizkusijo v teku na smučeh, še bolj pomembno pa je, da prej, ko stopijo na tekaške smučiče, lažje potem usvojijo alpsko smučanje,« je pojasnila Tadeja Brankovič. Kot je še dodala, jim gibanje na smučeh želijo približati na čim bolj zanimiv način, skozi igro. Na pustni torek je nekdanja biatlonka popeljala šolarje

koristnih in zdravih rekreativnih, ki je v primerjavi z alpskim smučanjem tudi cenovno dostopnejša in za katero ne potrebujemo veliko snega,« je med drugim poudarila Majdičeva, zadovoljna, da so akciji pred dvema letoma dodali tek. Tudi tega otrokom predstavljajo v sodelovanju s Policijo, ki jih že od vsega začetka seznanja s pravili varnega smučanja.

Otroke je za tek na smučeh navduševala tudi Petra Majdič.

/ Foto: Gorazd Kavčič

ure. Glede na to, da je ponagajalo vreme, pa so šolarji v tem tednu lahko smučali le na Rogli, na preostalih treh smučiščih, ki so se vključila v akcijo, med njimi je

nova izkušnja. Matija Šircelj je priznal, da je večkrat padel, a zato ni bil nič manj navdušen.

»Otroci so radovedni, radi preizkušajo nove stvari. V

Predstavnica Policije je otroke seznanila s pravili varnega smučanja. / Foto: Gorazd Kavčič

na tekaško progo na Bonovcu skupaj z ambasadorico akcije Petro Majdič. »Navdušeni obrabi otrok zagotovo govorijo v prid teku na smučeh. Gre za eno najbolj

V prvih dneh marca bodo osnovnošolce gostili v Nordijskem centru v Planici, na Pokljuki in – če bodo razmere omogočale – v Parku Jezersko.

Zanimalo nas je, kakšna je osebna izkušnja naključnih mimoidočih na Jesenicah z dostopnostjo do zdravnikov v javnem zdravstvu in ali podpirajo najdaljšo zdravniško stavko v zgodovini države.

Radivoje Kondić, Jesenice:

»Nekako že pridem do zdravnika, a res bolj težko. Že prej jih ni bilo lahko priklicati, zdaj gre še počasneje. Na pregled pri zobozdravniku, da te samo malo pogleda, čakaš štiri, pet mesecev. Zdaj so mi zobozdravniški pregled predstavili še za 46 dni. Sicer podpiram stavko, a ne na škodo pacientov.«

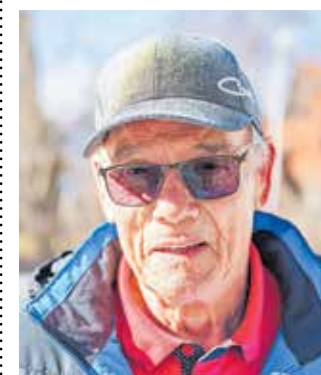
Draginja Borković, Jesenice:

»Nimam slabih izkušenj, sem čisto zadovoljna. Sicer nisem ne vem kako zdravstveno ogrožena, ampak doslej sem za tisto, kar potrebujem, vedno prišla do zdravnika in medicinske sestre tudi v času zdravniške stavke. Kar se tiče zdravnikov, pa stavke ne podpiram, pri drugem zdravstvenem osebju bi jo.«

Marjeta Mandelc, Zabreznica:

»Res sem na fizioterapijo čakala tri mesece, ampak delajo. Glede osebnega zdravnika bi pa imela marsikatero pripombo, ker se mi zdi, da delajo kot takrat, ko se je vse ustavilo zaradi koronavirusa. Zdravniške stavke ne podpiram, saj tisti, ki delajo, ne stavkajo, tisti, ki ne delajo, pa imajo veliko povedati.«

Joža Komac, Podkoren:

»Do zdaj sem imel dobre izkušnje, a kaj prinese jutrišnji dan, ko bom moral k zdravniku, ne vem. Zdravniške stavke ne podpiram. Ne vem, zakaj se tako dajejo za večje plače, bolniki pa čakajo. Za preostali kader, od strežnic do medicinskih sester, se pa nihče ne daje. Saj one verjetno niti ne upajo stavkati.«

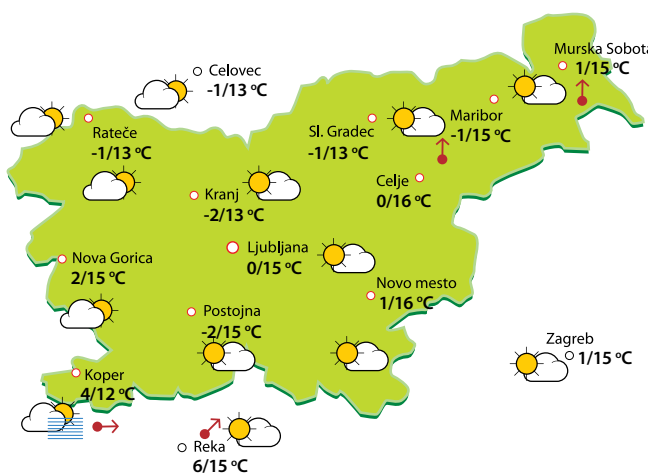
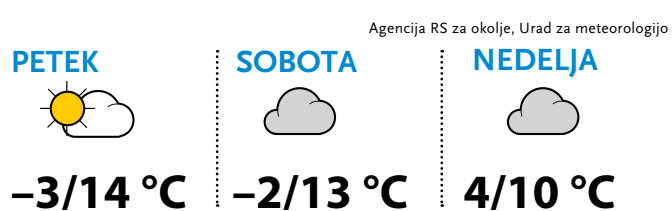

Branko Knavs, Jesenice:

»Nikoli nisem bil za nič prikrajšan, res sem bil pa bolj malo pri zdravniku. Zdaj, ko imam povišan krvni sladkor, sem s pregledi zadovoljen. Stavka se mi zdi pa nesmiselna, ker je to preživeta stvar. Neke druge prijeme je treba uvesti za večjo motivacijo v celotnem zdravstvenem sistemu, a ne na škodo pacientov.«
S. K. / Foto: Nik Bertoncelj

vremenska napoved

Danes bo zmerno oblačno. Ponoči se bo pooblačilo, jutri in v nedeljo bo oblačno. Jutri proti večeru ni izključena kakšna kaplja dežja.

NA GLAS

aforizem

Ker se zdravniška stavka vleče že kot kurja čreva, bo za njeno (o)zdravljenje najbolje angažirati veterinarje.

Milan Fridauer - Fredi